

למעשה

פרשת נצבים וילך

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

נתן אלבוז 8 \ 10

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית וכתובת דברי

תורה וסיפורי אמונה

למעשה פרשת נצבים וילך

לא נפלאות הוא, ואם נפלאות היא, ממך, שאין אתה עוסק בה, הוי כי המצוה הזאת:

וצ"ב

א. מה הוויכוח בין החכם לטיפש הרי פשוט שאפשר לגמור את כל התורה אם ילמד כסדר פרק אחר פרק כמו שפשוט שאפשר לקחת סולם ולהגיע למעלה ומה צריך שמישהו אחר אחד תלה אותו.

ב. למה הטיפש אומר כן בליבו ולא משתף אותם בקושייתו האיך אפשר לגמור את כל התורה, למה שלא ילמד מניסיונם של אחרים כמו כל דבר שאדם לא יודע מה לעשות הוא הולך ושואל אחרים ולומד מניסיונם.

ג. מה הדגש בשער לא יפתח פיו וכי אם זה לא היה בשער זה היה טוב אלא הטיפש כלל אינו מעוניין להשקיע באמת אלא רק מחפש תירוצים על גבי תירוצים

חשיבות הלימוד במתינות

אלא הטיפש אין לו סבלנות ורוצה לדעת את כל התורה על רגל אחת כבר בשער, שהשער שמי שעומד בשער מראה שאין לו ישוב הדעת. וכפי שאמרו (ברכות ה:): לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל ומבואר ברש"י 'שלא ישב סמוך לפתח דנראה עליו כמושי עיכוב הכנסת ויהא מזומן סמוך לפתח לצאת'. ולכן באמת אין הוא מבין

פרשת נצבים

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאות הוא ממך ולא רחקה הוא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. (ל, יב-ג)

מה הויכוח בין החכם לטיפש האם אפשר לדעת את כל התורה – חשיבות הלימוד במתינות

מה הויכוח בין החכם לטיפש האם אפשר לדעת את כל התורה

כתוב במדרש (דב"ר ח ג) 'זה שאמר הכתוב (משלי כד, ז): ראמות לאויל חכמות בשער לא יפתח פיהו, מהו ראמות לאויל חכמות, וכו' דבר אחר, רבנן אמרי הטפש הזה נכנס לבית הכנסת ורואה אותן עוסקים בתורה, והוא אומר להן היאך אדם למד תורה תחלה, אומרים לו תחלה קורא במגלה, ואחר כך בספר, ואחר כך בנביאים, ואחר כך בכתובים, משהוא גומר את המקרא שונה את התלמוד, ואחר כך בהלכות, ואחר כך באגדות, כיון ששומע כך אומר בלבו אימתי אני למד כל זאת וחוזר מן השער, הוי בשער לא יפתח פיהו.

אמר רבי ינאי למה הדבר דומה, לככר שהיה תלוי באויר, טפש אומר מי יוכל להביאו, ופקח אומר לא אחד תלה אותו, מביא סלם או קנה ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש אומר אימתי אקרא כל התורה, ומי שהוא פקח מהו עושה, שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמוסיים כל התורה כלה, אמר הקדוש ברוך הוא:

למעשה פרשת נצבים וילך

ופקח אומר החכם אומר כמו שזה הי' מגיע ויכול לעלות ע"י סולם דרגא אחר דרגא ולא הלך בפסיעה אחת כך אעלה גם אנכי. וכן הדמיון בת"ת עצמו איך נעשה ת"ה, שלמד מעט מעט וכן אעשה גם אני. עכ"ל.

בדידי הוה עובדא בעת שהייתי ר"מ בשיבת קרלין בירושלים למד שם בחור אחד שלא הצליח בלימודו והסיבה לכך כי ה בעל כשרון הלש מאד ועל ידי כך נתקף במושבר רח"ל ורצה לצאת לעבודה כמובן במסגרת חרדית ולקבוע עתים לתורה וכו' אבל כטובן שלא יעשה דבר בלי שאלת פי האורים והומים ונסעתי יחד עמו מירושלים למרן זצוק"ל וכתבתי בפתקא לאמר כיון שאמרו חז"ל מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו ה' שנים שוב אינו רואה חולין כיד א' והלה נחשב בין אלה על כן שאלתו אמי יכול לצאת וכו' וקרא מרן זצוק"ל את הפתק ומיד הסתובב אל עבר הבחור ושאלו בלבביות מיוחדת אמור נא האם לפני שנכנסת ליישיבה יכולת ללמוד משנה בעצמך לבד והשיב הבחור לא ושאל רבנו זיע"א וכעת והשיב כן ושוב שאלו לפני שנכנסת ליישיבה האם ידעת ללמוד בעצמך בלי עזרה סעיף אחד בספר קצור שלחן ערוך והשיב לא ושאל ועכשיו והשיב כו

ומיד פנה רבנו זצוק"ל שוב אלי בריתחא דאורייתא עיין רש"י תענית ד' א' ד"ה ת"ח דרתח ודוק והבן והאם זה נקרא שאינו רואה סימן ברכה ועל

האיך אפשר ללמוד, כי כל כך מהר אי אפשר ללמוד והוא רוצה ללמוד רק מהר ואינו מבין שאפשר ללמוד בנחת ועם סבלנות. וזה הנמשל לסולם שאי אפשר לרוץ עליו כי יפול רק ללכת בנחת.

ויסוד זה מבואר בגר"א וז"ל

'את פני מבין חכמה ועיני כסיל בקצה ארץ. כלומר המבין אינו רואה לקפוץ, אלא מבין מה שלפניו, אבל הכסיל עיניו לקצוי ארץ בעת יתחיל ללמוד עיניו ייחלו לסיים הש"ס או המסכת. (גר"א משלי יז כד)

כי דרך הבהול שבתחילתה רוצה שתיגמר וכשבא לסופה אז הוא איך וממהר מאד, לכן ואחריתה לא תבורך, וכן בתורה הלימוד איזה ספר או מסכת וכאשר יתחיל מוגמתו שיסיים ויבהל ברוחו וממהר מאד. לא יבורך שבאחריתה לא ידע אף התחלתה ומגודל בהלתו לא יבורך' (גר"א משלי כ כא)

וכן מבאר העין יוסף על המדרש שם 'לכרך שהיה תלוי כו' לא אחד כו' שונה פרק כו' - והנמשל על השגת התורה שבלתי הלימוד מעט מעט א"א להשיגה בשום אופן שהוא נעלה בשכלו אך אחר שירגיל בה מעט מעט אז יכנס בלבו ונקשר הפרטים כולם ויוצא הכלל מהם עד יעלה אל השגה רמה.

למעשה פרשת נצבים וילך

באמונה האם כשהיו לך בישיבה אז למה לא באת לשאול אותי לפני שאתה עושה צעד כזה גורלי הרי לפי דבריך אפי' עכשיו שאתה בגדר שנה ופירש קשה מכולם אתה מוכן לחזור אם אני יתרוץ לך את השאלות. אלא בהכרח שהשאלות באו לך אחרי שנפלת ופקרת ועל זה אינני יכול לענות כי אין זה שאלות אלא תירוצים שהמצאת כדי להצדיק את דרכך הרעה ועל שאלות יש תירוצים אך על תירוצים אין תירוצים. וכן קורח והסנהדראות לא רצו לשמוע את משה וכבר פסקו ושמו טלית שכולה תכלת ואח"כ שואלים את משה טלית זו חיבת בציצית או פטורה ואם כוונתם באמת לברר כדת של תורה לא היו שמים מעיקרא אלא שואלים ואח"כ עושים מעשה וכן בהדיא במדרש (במד"ר יח, ט) שאומר שקורח היה פקח ערום וז"ל ויאמר משה אל קרח (במדבר טז, ח), מי שילך ומדבר עם יוסף אומר לשמעון שמע. יש אומרים שהיה מבקש ממנו שיחזר בו ואומר לפניו דברים רכים, כיון שראה שלא שמע אמר עד שלא ישתתפו אחרים עמו, התחיל לדבר להם (במדבר טז, ח): שמעו נא בני לוי, הקטן הוא הכבוד שבידכם, (במדבר טז, ט): המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל וגו', חזר על קרח (במדבר טז, ז): ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי, לפי שהיה גדול שבשבט נעשו אחיו טפלה לו, (במדבר טז, יא): לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה', המחלקת הזו אינה כנגדנו אלא כנגד הקדוש ברוך הוא. משל למלך שהיו לו עבדים הרבה ורצה לעשות אחד מהן בן חורין ולתן לו זמורה, חזר ועשה אותו סנקליטיקוס, עמדו חבריו

זה באים לשאול מירושלים ואתם נקראים עוד מרביץ תורה ובירכו מרן זצוק"ל שיעצליח בישיבה וסוף דבר בחור זה עלה ונתעלה בעיקר בהלכה וכיום הוא אברך מצוין שיודע חלקים א' ב' ג' של המשנה ברורה עם ביאור הלכה ושער הציון בעל פה על בוריו

א"ה בענין זה אמר לי ת"ח יקר אתר שליט"א שפעם אחת אמר לו כבוד רבנו זצוק"ל הנה באים בחורים ומתלוננים שלא ראו סימן יפה במשנתם ה' שנים ואני אומר להם הגמרא מדברת במי שהתאמן ולמר ה' שנים ולא ראה סימן יפה ואתם הלא לא למדתם בכלל אלא התבטלתם חמש שנים תתחילו עכשיו ללמוד ותראו סימו יפה והצלחה פניני רבינו הקה"י

ומה שהטיפש אומר בליבו ולא שואל כי אין הוא מעונין לשמוע מה לעשות אלא לחיות עם תירוץ ולכן הוא לא משתף אף אחד.

וכן מסופר על אחד מראשי הישיבות זצ"ל שפעם פגשו בחור שלמד בעבר בישיבה הבחור הרגיש שלא בנה כאילו הוא לא חזק וסתם יצא ופקר וניסה להרשים את הגר"ח ואמר לו שהרב לא יחשוב שסתם (בגלל תאוות מסכנות ואני טיפש וחלוש אופי כמו שזה באמת מה שהיה...) יצאתי אלא בגלל שהיו שאלות חזקות באמונה, אבל גם עכשיו אני אומר שאם הרב מתרץ לי אותם אני חוזר בי לישיבה. ענה לו הגר"ח בשאלה אמור לי מתי התקשת בשאלות

למעשה פרשת נצבים וילך

בתשובה משא"כ בקורה. (וע"ע בלמעשה אלול מש"כ בזה)

רק על ידי העמל גדלים

ובספר סדר היום (דף כה) וזה לשונו כתב, צריך ללמוד בנחת מלה במלה כדי שלא יטה מדרך הישר, ויוכל לכוון אל האמת, כי לא נמצא הטעות והשגיאה כי אם בשביל שאינו מודקק בדבריו וקורא במרוצה ואינו שוקע בעיונו אלא מתרצה ברצי כסף המובן בתחילת העיון, ובוהא אפשר לטעות שאין הכוונה כך, אבל המעמיק משיג כוונת הענין ומגיע אל התכלית ותמצית הענין. הרי זה דומה לסוחר ענבים בראשי אצבעותיו ויוצא מה שיוצא, ומשליך השאר. כי נמצא שאכל מה שמוציא, הוא הטפל של האשכול, אבל עקרו תמציתם נשאר עדין באשכול. מי גרם לו זה עצלותו ומעוט השתדלותו לסחוט בכח בכל ידו. ואם אין כח בידו היה לו לדרך ברגלו עד שיצא ממנו המבקש, ואותו יין היה ודאי טוב ומתוק מדבש, ויוכל להתקים כראוי וישמח אלהים ואנשים. מה שאין כן בעצל שחושב להוציא יין והוציא המים בלבד. ומוציא שם רע על הענבים שיינם אינו חזק, ומעשיו הם שגרמו שלא ידע דרך סחיתת הענבים כיצד נעשה, ומפני זה לא הועילו מעשיו. כן דרך הלומד, שיש הפרש רב ועצום בין המעמיק, לקורא על פני המים, כי זה מוציא לאור משפטו להבין ולהורות הק ומשפט, ותעלומות יוציא אור, וטועם טעם הענין מדבש ונפת צוף. מה שאין כן בקורא כאגרת כי הלך בחשך ואומר לכל סכל הוא. והימים והשנים חולפים

כנגדו, אמרו אם הוא עצמו בא ונטל לעצמו אותה גדלה יפה עשו שעמדו כנגדו, עכשו שרבו הוא שעשה לו, כל מי שעומד כנגדו לא כנגד רבו הוא עומד. אף כך אמר להם משה, אלו אהרן אחי נטל לעצמו את הכהנה יפה עשיתם שנתרעמתם עליו, עכשו הקדוש ברוך הוא נתן לו שהגדלה והגבורה והמלכות שלו, כל מי שעומד על אהרן לא על הקדוש ברוך הוא הוא עומד, לכך כתיב (במדבר טז, יא): ואהרן מה הוא כי תלינו עליו. בוא וראה חסידותו של אהרן הצדיק, בשעה שהציק משה שמן המשחה על ראשו נדעזע אהרן ונבעת, אמר למשה, אחי, שמא לא הייתי ראוי להמשח בשמן הקדש ומעלתי ונתחיבתי כרת, שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות ל, לב): על בשר אדם לא ייסך, לפיכך העיד הכתוב עליו (תהלים קלג, א ג): הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן, כטל חרמון, הקיש שמן המשחה לטל חרמון, מה טל חרמון אין בו מעילה, כך שמן היורד על אהרן אין בו מעילה, לפיכך הנעדים על ה'. כל הדברים האלו פים משה לקרח, ואין את מוצא שהשיבו דבר, לפי שהיה פקח ברשעו, אמר אם אני משיבו יודע אני בו שהוא חכם גדול ועכשו יקפחני בדבריו ואני מתרצה לו בעל כרחי, מוטב שלא אזקק לו. כשראה משה שאין בו תועלת פרש הימנו. ומוכח שטענותיו לא היו באמת רק שרצה להשיג מה שרצה בכח מה שרצה ועל תירוצים אין תירוצים ולכן לא ביקש עליו רחמים כי כל מה שמבקשים רחמים זה רק כשיש סיכוי שיחזור

למעשה פרשת נצבים וילך

עוד צריך להבין מה שייך לומר שבאים הטף לתת שכר למביאייהם, הלא בהכרח מדובר על טף שאינם מבינים להתלמד, שאם לא כן למה שאל 'טף למה באים'. וא"כ על מה מגיע שכר למביאייהם, אדרבה, הלא אותו טף מבלבל את דעת השומעים, וצריך להסביר מה טיבה של מרגלית זו שהתפעל ממנה רבי יהושע. ועוד צריך ביאור, שהשאלה היתה על הטף 'למה הם באים', א"כ מהי התשובה 'לתת שכר למביאייהם', הרי לא זו מטרת הטף וא"כ מה התשובה לשאלה. ואילו תשובה זו, של 'ליתן שכר למביאייהם' היתה מתאימה אם היו שואלים 'למה מביאים את הטף', דעל זה התשובה נכונה שהמטרה לתת שכר. (עיון גליון קפ"א נצבים וילך ד)

והתשובה שהיות ובן כה הם באים שהרי אין מי שימשמור עליהם אז למה מביאים אותם כי לתת שכר למביאיהם.

כי קרוב אליך הדבר בפיו ובלבבך לעשותו (ל' יד)

כתב הרב דסלר זצ"ל בספר מכתב מאליהו (ח"ג, עמ' 309) ועתה נחזה נא דברי אליהו הנביא נצייר שבא והתגלה למי משלנו וגילה הסוד הזה עד כמה היינו חוטפים את הסוד בשתי ידים ממש וזהו הלשון אות באות.

פעם אחת הייתי מהלך ומצאני אדם אחד (הרי שלא היה אדם פשוט!) היה מתלוצץ ומלעיג בדברי. (וננסה נא בקרב לבבנו, לראות אם ח"ו אין בנו

ובאים ולא ימצא אותו לא שכל ולא ישר להוציא דבר מאפלה לאורה, ולעמוד על עקרון של דברים, ולהשיג הכוונה שלא יכשל בה. וזה היה המנהג שנהגו לקבע ישיבות לפלפל בהם סוגיות ודברים קשים, ואף על פי שנראה כאבוד זמן, אחר שאינו מוציא ממנו לא דין ולא משפט, אינו אלא מפני הענין שאמרנו, כדי ללמד להישיר השכל, כדי שידע להעמיק הענינים כאשר יבוא לידו כדי שיוציא לאור משפט. עין שם.

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב ללמוד במתינות וסבלנות ובהבנה ועד כמה חשוב לשמוע ולא להיות מקובע בתירוצים שנועדו רק לפוטרו

ד. טף למה באים הקהל את העם האנשים והנשים והטף (לא, יב) ידועים דברי חז"ל (חגיגה ג, א), שרבי יהושע שאל את תלמידיו מה חידוש היה בבית המדרש, ואמרו לו 'הקהל את העם' וגו' הטף למה הם באים, אלא כדי ליתן שכר למביאייהן. אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני, עיי"ש.

וצריך להבין, וכי חסרות מצוות לישראל שאנו זקוקים לתוספת מצוה זו רק כדי לקבל שכר.

ואי נימא שהוא הדין בכל המצוות, א"כ שוב איזה חידוש יש בדבר שממנו התפעל רבי יהושע כל כדוכינהו 'מרגלית טובה'.

למעשה פרשת נצבים וילך

תשובה מפנימיות הלב, ודווקא בעיניים שלקינו בהם הרבה: 'אבל מה שאי אפשר הלא אי אפשר הוא!').

ומה השיב לו אליהו ז"ל: 'כי קרוב אליך הדבר!' וגילה לנו כי שאלה זו היא שאלת כל באי עולם. ומשיבין להם ממעשיהם בגשמייות, וקל וחומר מצד קרוב הדבר. הרי לנו בזה סוד גדול וכמוס אשר גילה לנו אליהו הנביא ז"ל, מהי התשובה לשאלה הכוללת של כל באי עולם, היינו - כי לא רחוק הוא ממנו אך קרוב! וטעות גמורה נטעה, אם נחשוב כי יש שנים וזמנים ומצבים אשר ההתחזקות רחוקה היא. לא, ולא! תמיד, תמיד היא קרובה. ולא רק קרובה, אך קרובה מאד אלינו.

ועתה לוא יכולנו, הרי היינו שואלים את אליהו ז"ל: איה הוא הפתח אל הדרך הקרובה כל כך, שהרי בעינינו נראה כי עשרות ומאות פעמים נשתדל, ומאומה לא עלה בידינו, רחמנא ליצלן, ולא נראה ח"ו שום פתח ומבוא. אבל על זה כבר השיבה לנו התורה בעצמה, בפ"ך (-בלימוד) ובלבבך (-השבה על הלב) זה הוא הפתח המיוחד אשו תיכף סמוך לו לעשותו נורא הדבר להשתומם עד כמה גילו לנו את כל הסודות הנצרכים לנו כל כך בפשטות

ועוד בא אליהו ז"ל והראה לנו באצבע על פסוק זה כי פה היא התשובה היחידה על שאלת כל באי עולם ומעתה מה יחסר לנו הלא אך ורק לגשת ולאכול הרי דבר זה אך בנו הוא תלוי נורא הדבר ומי

מבחינות של לעג מדברי תוכחה ומוסר, שהרי הדברים סותרים את המעשים). אמרתי לו מה תשיב ליוצרך ליום הדין? (הטענה האחרונה הכי גדולה). אמר לי: בינה ודעה לא ניתנו לי שאקרא ואשנה. (לכשנדקדק, כל ימינו מלאים בטענה זו, שאנחנו במצב כזה שאיננו מסוגלים להתחזק ובדיחוי זה אנו מדחים את החיזוק מדחי אל דחי בעוונותינו הרבים). אמרתי לו בני, (להתפעל מסבלנותו של אליהו הנביא נגד המלעיג) מה מלאכתך אמר לי: צייד. ואני אמרתי לו: מי לימדך שתיטול פשתן ותארגנו מצודות ותשליכם לים ותעלה הדגים מן הים? אמר לי: בינה נתנו לי מן השמים. אמרתי לו מה ליטול פשתן ולארוג מצודות ולהשליכהו לים להעלות בה דגים מן הים נתנו לך דעה ובינה מן השמים, לדברי תורה שכתוב בהם 'כי קרוב אליך הדבר מאד' לא נתנו לך דעה ובינה מן השמים? מיד הרים קולו ובכה (על כך) עד שאמרתי לו: אל ירע לך, שכל באי עולם משיבין תשובה זו, אבל מעשיהם יהיו מעידים בהם.

אם באנו לנתח דבר זה לנתחיו - נורא ואיום הוא, האיש היה לו גילוי אליהו. ומבכיינו, עד שהוכרח אליהו ז"ל לפייסו, נראה את מדרגתו, ואף על פי כן חרץ אליהו את משפטו כי הלעיג והתלוצץ על דבריו. ודבר אחד מתשובותיו מספר לנו אליהו הנביא, והוא שעל טענתו 'מה תשיב ליום הדין' השיב שתחסר לו היכולת (נחפשה נא במחשבותינו, ונמצא הרבה הרבה ממין זה. ודווקא בעת שלימוד המוסר או ההתבוננות פועלים קצת, תיכף באה מחשבה, כמו

למעשה פרשת נצבים וילך

בוכה, ואמרת לי, בני, אל ירע לך, אלא שאר בני אדם שהן משיבין באותו ענין, מעשה ידיהן מוכיחין עליהן, עליו ועל כיוצא בו ועל הדומין לו ועל העושין כמעשיו מהו אומר, יבושו עובדי פשתים שריקות ואורגים חורי (ישעיה יט. ט).

לכא' תשובת אליהו הנביא לאותו ציד תמוהה מאד.

אליהו הנביא מצטט את הפסוק "כי קרוב" וגו', והשאלה היא: הרי כולנו יודעים שלימוד התורה דורש מאמץ והקרבה ולא כל כך קל לעסוק ובפרט שבמציאות רוב העם אינו עוסק בתורה והשאלה מתחזקת ביותר לנוכח העובדה שהציד הושפע והסכים עם דברי אליהו עד שחזר בו (כמובא בהמשך המדרש שם). וכי אין אמת בדבריו וכענין הגמרא (חולין כ"ד ע"א) כל תלמיד שלא ראה סימן ברכה בלימודו חמש שנים שוב אינו רואה. ועוד הרי כתוב בתנחומא ללמדך שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ לפי שיש בה צער גדול ונדוד שינה וכו'. ועוד מה צריך להקדים שהיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי

לא להפוך כישלון לאידאולוגיה

אלא עיקר קפידתו על מה שהיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי, (ואפשר שהוא לעג לו שאינו יודע להתחמק מדין שמים כמוהו בתירוץ גאוני שאין לו שכל ועל זה אליהו שאלו מה התירוץ שתענה והוא אמר לו ואלהיו פרך לו אותו ומיד הוא בכה שאידאולוגיה של שנים קרסה ברגע) אילו אינך

יכילנו האם יש עוד להסתפק באמיתות תורת המוסר וההכרח ממש הכרח ללמוד מוסר בכל יום הענין הנפלא הזה הביאני להאריך אך לא הרגשתי וכבר כמעט פנה יום ואני מוכרח להזדרז ולהפסיק בזה יזכני ה' לטבול בקצה דברי אלו ואדע כי מאושר אני לעד ולעולמי עולמים כי זהו דרך החיים ועתה הן ימי הדין מתקרבים ובאים יזכני ה' יתברך לקבלה הגונה לא רק לעלות אך גם לקום במקום קדשו להתחזק בלימוד המוסר יום יום ממש אשר זהו האושר היחיד כאמור שזהו הדרך היחיד התשובה המיוחדת לשאלת כל באי עולם. עכ"ד ונוסיף בזה דברים

תשובת אליהו לתירוץ הדיג על מה שאינו לומד

בתנא דבי אליהו זוטא (פרשה יד אות א): פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום ומצאני אדם אחד והיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי, ואמרת לי, בני, מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום המשפט, אמר לי, רבי, יש לי דברים שאני משיב לאבי שבשמים ליום המשפט, אומר אני לו, בינה ודעה לא נתנו לי מן השמים, אמרת לי, בני, מה מלאכתך, אמר לי, צייד אני, אמרת לי, בני, מי אמר לך שתביא פשתן ותאגידינו מצודות ותשליכנו לים ותעלה דגים מן הים, אמר לי, רבי, בזה בינה ודעה נתנו בי מן השמים, אמרת לי, בני, ומה להשליך מצודות ולהעלות דגים מן הים ניתנו כך בינה ודעה, דברי תורה שכתוב בה, כי קרוב אליך הדבר מאד (דברים ל. יד). לא ניתנו כך בינה ודעה, מיד היה מתאנח והיה מרים קולו והיה

למעשה פרשת נצבים וילך

ההכרח אל יגונה, כי ההכרח הוא הדבר המוכרח ביותר.

מוכשר באמת תוריד את הראש ותאמר מה אוכל לעשות והרי לא חנן אותי ה' בשכל.

שהנסיון יורינו כי גם הטיפש, בכל עניניו חכם הוא

בסיום מסכת אנו אומרים יהי רצון וכו' שתהא תורתנו אומנותינו ונראה לכאר מה המיוחד בבקשה הגדולה שתהא תורתנו אומנותינו. עפ"י מה שאמר הגר"ח סלובייצ'יק (הובא בקובץ הערות דוגמאות לביאור אגדות על דרך הפשט סי' י) שהנסיון יורינו כי גם הטיפש, בכל עניניו חכם הוא. עכ"ד. ולכן התפילה שכוללת הכל זה שהתורה תהא אומנותנו שאז נדע איך ללמוד אותה ואיך למצוא זמן ללמוד וכדו'

ביאור לפי"ז בדברי הגמ' שאין תחילת דינו של אדם על דברי תורה

גרסינן במסכת קידושין (מ:): אמר רב המנונא, אין תחילת דינו של אדם נידון אלא על דברי תורה [ליום הדין תחילת תביעות שעליו - מפני מה לא עסקת בתורה. רש"י], שנאמר "פוטור מים ראשית מדון" [שפוטור מעליו התורה שנמשלה למים, "ראשית מדון" הוא תחילת דינו. רש"י]. והקשו התוספות, דבגמרא שבת (לא.) אמרו: בשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו: "נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה", ומוכח שאין תחילת דינו על דברי תורה אלא על משא ומתן. ותירצו שאכן שאלה ראשונה היא על משא ומתן באמונה, אבל מכל מקום מענישים אותו תחילה על שלא קבע

יש שמבארים שהכוונה שאילו היה מרגיש צורך בתורה כמו הצורך בפרנסה היתה לומד ואפי' ק"ש שחרית וערבית

מוסיף בעל "אוהל תורה" על המעשה בתנא דבי אליהו: "מה ענה לו אליהו? "לא יצאת צייד מרחם אמך" - אף אדם לא בא לעולם צייד. אז איך נהיית צייד? ההכרח לפרנס את עצמך הוא אשר לימד אותך לתפוס במלאכת הצייד" - ההכרח הביא אותך ללמוד מחשבים, או מכוונאות וכו' - "הרי אילו היית מרגיש צורך והכרח כזה, כמו שאתה צריך לפרנס את עצמך, ללמוד תורה, שאתה זקוק לתורה כאוויר לנשימה, "כי הם חיינו", כמו שאתה זקוק לפרנסה, אז היית טורח להשיגה. ואם היית טורח להשיגה ודאי היית יודע ללמוד תורה כשם שאתה יודע לצוד" - אם היית מרגיש שללמוד תורה זה הכרח, בלי זה אין טעם לחיים, כי זוהי משימת חייך, תכלית חייך. כי הרי שאלה ראשונה ששואלים בעולם האמת היא, האם הגית בתורה? אז ודאי שהיית מרגיש צורך כמו שאתה צריך לקיים את עצמך, ואז היית רואה שאתה כן מוכשר, ואתה כן בנוי, אלא מה? משום מה היצר אמר לך: פרנסה צריך! כי אתה רוצה לאכול בשבת שניצלים... אבל תורה אפשר לוותר ח"ו, זהו העקב אכילס שלך! אם היית מרגיש את אותו הכרח בתורה כמו בפרנסה, יודע היית ללמוד תורה, כמו שאתה יודע לצוד. הרי גם את זה למדת. אינך מרגיש בכך.

למעשה פרשת נצבים וילך

כלום נאה היית מיוסף, אמרו עליו על יוסף הצדיק...
ונמצא הלל מחייב את העניים, ר' אלעזר בן חרסום
מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים"
(יומא לה:).

וצ"ב מה הדמיון בין אדם מדורינו שיש ירידת
הדורות והנסיגות מתגברים וכמו שכתוב בדברי
האר"י שמוצא לקמן לדורו של הלל

בענין גדלות המעשים בדורות הללו

כתב האר"י בשער הגלגולים (ירושלים תרכ"ד)
סב ע"ב) וז"ל 'שמעשה קטן מאוד בעסק התורה
והמצות בדורות אלו, שקול כנגד כמה מצוות גדולות
שבדורות שלפנינו, כי בדורות האלה הסטרא אחרא
גוברת מאוד, עד לאין קץ ולכן המעט יחשב להרבה
מאוד'. ותמיד לא ידעתי עד היכן הדברים מגיעים
עד שמצאתי בספר מתלמידיו של אברהם אבינו
מאמרי הגה"צ ר' מאיר חדש וצ"ל שביאר שבדורו
של סדום, הקב"ה הסכים להגן על כל העיר אם
ימצא בה עשרה צדיקים. וז"ל 'והקב"ה הסכים עימו
אם ימצאו צדיקים הוא ישא לכל המקום בעבורם.
ובאיזה צדיקים מדובר? דאמר ר' יוחנן כל צדיקים
שכתוב בסדום צדיקים כתיב (בראשית מט, ט)
יחסית לאנשי סדום הם היו צדיקים. הם ירדו קמעא
פחות משאר אנשי סדום. הם יכולים לרדת עוד
מעט ולא ירדו ירידה זו ומבואר שהגדרת צידקותם
שלא ירדו יותר אע"פ שהדרדו הרבה מאוד. וכח
של עשרה צדיקים כאלה יכול להגן על עיר שרובה
פושעים שהקב"ה רוצה להשמדם.

עתים לתורה. ועיין תוספות סנהדרין (ז. ד"ה אלא)
ובבית יוסף (או"ח סימן קנה).

והקשו המפרשים על תרון התוספות, אם דנים
את האדם תחילה על ביטול תורה, אם כן מדוע
שואלים אותו תחילה על משא ומתן באמונה,
וכשנפרעים ממנו מענישים אותו תחילה על דברי
תורה, לכאורה מסתבר לשאול תחילה על דברי תורה
וגם להעניש תחילה על ביטולה.

וכתב העיון יעקב (קידושין שם) ליישב על פי
תנא דבי אליהו הנ"ל שהוכיח לו ממה שיודע לצוד
שיש לו שכל ללמוד לכן שואלים תחילה את האדם
על משא ומתן, כדי שלא יוכל להשיב שלא ניתן לו
בינה ודעת מן השמים כדי ללמוד תורה. ולאחר
שנודע שאכן היה לו דעת כדי להתעסק במשא ומתן,
שפיר שואלים אותו מדוע לא קבעת עתים לתורה,
והרי דעת לעסוק במלאכה היתה לך! ודפח"ח. ומעין
זה כתב הערוך לנר (נידה ע:).

איך הלל, אלעזר בן חרסום, ויוסף הצדיק מחייבים את דורינו הרי יש ירידת הדורות

ת"ר עני, ועשיר, ורשע באין לדין. לעני אומ' לו
מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר עני הייתי
וטרוד במזונותי, אומ' לו: כלום עני הייתי יותר מהלל?
אמרו עליו על הלל הזקן... עשיר אומ' לו מפני מה לא
עסקת בתורה? אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי
בנכסי. אומ' לו: כלום עשיר הייתי יותר מר' אלעזר בן
חרסום, שהניח... רשע אומ' לו מפני מה לא עסקת
בתורה? אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי, אומ' לו

למעשה פרשת נצבים וילך

(ישעיה לח, הו): שמעתי את תפלתך וגו' [הוספתי]
הנני יוסף על ימך חמש עשרה שנה, שכן כתיב
(תהלים קמה, יט): רצון יראוי יעשה ואת שועתם
ישמע ויושיעם.

למה בימינו אין התפילות פועלות

בגמרא ברכות (ו): אלו דברים שעומדים ברומו של
עולם ובני אדם מזולזין בהן, וברש"י, דברים
שעומדים ברומו של עולם - כגון תפלה, שעולה
למעלה.

והנה יסד הגר"י בלאזור זללה"ה (כוכבי אור ח)
שכשמזולזלים במעלה אין היא פועלת את פעולתה,
והוכיח כן מהא דאיתא בגמרא (שם סב:), ויקם דוד
ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול בלט, אמר רבי
יוסי ברבי חנינא כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה
מהם, שנאמר והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו
בבגדים ולא יחם לו, והיינו דכיון שזולזל בחשיבות
הבגדים נענש שהבגדים לא חיממוהו, ולמדנו בזה
כלל גדול דכשמזולזלים בדבר אין זוכים לתועלתו.
(וענין זה יבואר בהרחבה בפרשת בשלח) ושמעתי
ממרו הגר"י לווינשטיין זי"ע שזה הוא הטעם
שבזמנינו אין התפילה פועלת כדורות הקודמים,
דכיון שבני אדם מזולזין בענין התפילה בה שוב אין
זוכים לתועלתה, ואינה פועלת את פעולתה ולכן
שומה עלינו לבאר ערכה וחשיבותה של התפילה כדי
שלא נבא לזלזל בה חלילה, ומתוך כך נאבד את
סגולתה. ומו"ר הגר"ג זצ"ל היה אומר שמח
שבחורים מתפללים בשטיבלאך במקום להתפלל

**כלפי עניני העוה"ז האדם לא פוטר את עצמו
בטענה שיש ירידת הדורות ואין כח אז ה"ה בד"ת
אלא ודאי שטוענים כנגדו שהרי מזה הטעם
שהלל וכן כולם למדו הרי היו להם תירוצים אלא הם
הרגישו מחויבים ללמוד ושבלעדי התורה אין חיים
ולכן למדו ולגבי החיים לא שמענו שיש ירידת
הדורות שמישוהו לא טורח להשיג אוכל אם הוא
חולה או אם זה עיקבתא דמשיחא שהיוקר יאמיר
שאם "באמת היה רוצה", היה מוצא איזו דרך לעסוק
בתורה ולהגיע לידעיתה כהלל, ז"א שתובעים ממנו
ומחייבים אותו על שלא מסר נפשו על לימוד התורה
לחיות חיי צער כהלל, או עכ"פ כעין הלל.**

מעלת התפילה

כתוב במדרש גדולה היא התפלה לפני הקדוש ברוך
הוא, אמר רבי אלעזר רצונך לידע כחה של תפלה,
אם אינה עושה כלה חציה היא עושה, קין עמד על
הבל אחיו והרגו, יצאה גזרה (בראשית ד, יב): נע ונד
תהיה בארץ, מיד עמד ונתודה לפני הקדוש ברוך
הוא, שנאמר (בראשית ד, יג): גדול עוני מנשוא,
אמר לפניו רבונו של עולם כל העולם אתה סובל
ולעוני אי אתה סובל, כתבת (מיכה ז, יח): נשא עון
ועבר על פשע, סלח לעוני שהוא גדול, מיד מצא
חסד לפני הקדוש ברוך הוא ונמנע ממנו נע חצי
הגזרה, שכן כתיב (בראשית ד, טז): וישב בארץ נוד,
מכאן אתה למד שגדולה התפלה לפני הקדוש ברוך
הוא. וכן חזקיהו הנביא בשעה שאמר לו (ישעיה לח,
א): צו לביתך כי מת אתה, מיד (ישעיה לח, ב): ויסב
חזקיהו פניו אל הקיר, אמר לו הקדוש ברוך הוא

למעשה פרשת נצבים וילך

לכל נברא גשמי ישנו שורש עליון רוחני

אלא ביאר הרב דב יפה זצ"ל בספרו לעובדך באמת (פרשת נצבים עמ' שס) שבאמת יש לדעת שלכל נברא גשמי ישנו שורש רוחני עליון שמנהיג אותו, וכפי שאומרים תוס' במס' חולין (דף ז), על המעשה ברבי פנחס בן יאיר, שהלך לפדיון שבויים ופגע בנהר גינאי, וציווה עליו להיחלק כדי שיוכל לעבור. ובתחילה סרב הנהר להיבקע וטען הנהר לרבי פנחס: "אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה, אני ודאי עושה". וכתב התוס' שם, ששמא השר של הים הוא שהשיב לו כן.

והנה, כבר הבאנו בפרשת כי תשא ובמאמר "הקדושה שמקדישים המלאכים את הקב"ה את דברי מורנו הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל, שהמלאכים המקדישים בשמי מרום, אינם כמכונה המוכרחה לעשות פעולתה, אלא שהיות שהם זוכים להשגות עליונות בכבוד ה' מחמת היותם נבדלים מהחומר ובהיותם ניצבים בעליונים מול הדר כבוד ה' ותפארתו, אין להם בעולמם דבר זולת הרצון לקדש את ה' ולעשות לו נחת רוח, ומרצונם הגמור הם מקדישים, ללא שום כפייה.

ולפי"ז י"ל שהק"ו שעשה הקב"ה לא היה מהשמים והארץ עצמם אלא מהשרים שלהם, שששים ושמחים לעשות רצון קונם אעפ"י שאינם מוכרחים על כך.

ואם תשאל שעדיין יש פירכא לק"ו, שהרי לשרי השמים והארץ קל יותר לעשות רצון הבורא, שהרי

בישיבה זה גם כן בכלל בני אדם מזולתין בהן (משרא"ב עה"ת ח"א עמ' רטו)

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב הערכה של התפילה

מה הק"ו ממה שהשמים והארץ לא שינו מידתם

העדויות בכס היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (פרק ל, יט).

רש"י מביא את דברי חז"ל: "העדויות בכס היום את השמים ואת הארץ" - אמר להם הקב"ה לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמא שינו את מידתם, שמא לא עלה גלגל חמה והאיר לכל העולם... הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שינתה מידתה, שמא זרעתם אותה ולא הצמיחה... ומה אלו השמים והארץ) אם עשו ציווי של מקום אינם מקבלים שכר ואם חטאו אינם מקבלים פורענות - אעפ"כ לא שינו מידתם, אתם שאם תעשו תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות, על אחת כמה וכמה".

ולכאורה מדי ההשוואה בין השמים והארץ לישראל, הלא השמים מוכרחים להאיר, והארץ מוכרחה להצמיח, והרי הם כמכונה המסורה בידי מפעיליה, בעוד שישראל יכולים לעשות ויכולים שלא לעשות, ומהו הק"ו?

למעשה פרשת נצבים וילך

הנה בברכה ראשונה של ק"ש, מתואר הסדר שבו מקדישים המלאכים, השרפים והאופנים את הקב"ה. יש שטעו לחשוב, שהמלאכים מוכרחים במעשיהם ע"י הקב"ה.

אך מורנו הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל, אמר שטעות היא בידם, כי אם המלאכים מוכרחים במעשיהם ע"י הקב"ה, הרי גם סדר הקדושה שלהם אינו נאמר מתוך רצונם והכרתם, ואיזה שבח יש בזה לקב"ה? הא למה הדבר דומה, לראובן שאומר לתוך מכשיר הקלטה "ראובן קדוש, מלא כל הארץ כבודו", ואח"כ הוא מפעיל את המכשיר ובוקע מתוכו "ראובן קדוש, ראובן ברוך..."

אלא, אמר ר' אלי, אין ספק שכל מעשיהם של המלאכים - מרצונם הגמור נעשים, בלא שום הכרח. אלא שהואיל והם זוכים להשגות עליונות בכבוד ה' מחמת היותם נבדלים מהחומר ומחמת היותם ניצבים מול הדו כבוד ה' ותפארתו, אין להם בעולמם דבר, זולת הרצון לקדש את שמו של הקב"ה ולעשות נחת רוח ליוצרים, וכל זולת זה - הבל וריק הוא בעיניהם.

והנה, גם לאנשים כערכנו, אין שום קושי לוותר על סכום מועט של כסף - בכדי להמנע מעשיית עברה, אבל סכום גבוה עלול להיות נסיון עבורנו.

ברם, ככל שההשגה בגדולת ה' יתברך גבוהה יותר, כך כל הדברים שזולת זה - הופכים להיות אפסיים יותר. לפיכך, ההשגה הגבוהה של המלאכים בגדלות

גם השגותיהם גבוהות יותר וגם אין יצר הרע שמסית אותם, בעוד שאצלנו ההשגות פחותות וישנו גם יצר הרע שמסית אותנו על כל צעד ושעל, וא"כ ק"ו פריא הוא?

התירוץ על כך: הן אמת שלנו קשה יותר לעשות את רצון הבורא מאשר לשרי השמים והארץ, אך קושי זה אינו מהווה פירכא לק"ו משום שקשיים אינם מפחיתים במאומה את גודל חיובנו! הגע עצמך, אדם שגופו שותת דם וכדי לשרוד בחיים הוא זקוק בדחיפות לעזרה רפואית, האם החובה של מי שיכול להצילו פוחתת כאשר ההצלה כרוכה אצלו בטרחה? היעלה על הדעת שהקושי מפחית במשהו את חיובו להציל את הפצוע?!

עלינו להתבונן בשרי השמים והארץ אשר השגותיהם בכבוד ה' ותפארתו מביאות אותם לעשות את רצון קונם למרות שאין להם לא שכר ולא עונש על מעשיהם, וללמוד בק"ו ביחס לעצמנו, שבנוסף לחיוב לשמוע בקול ה' מחמת כבוד ה' ותפארתו, יש לנו גם שכר על קיום מצוות ועונש על עבירות וזו סיבה נוספת לשמוע בכל ה'. ומה שלנו קשה יותר מאשר לשרי מעלה, אין בזה כדי להפחית במאומה את גודל החיוב, וכפי שנתבאר. עכ"ד הרב דב יפה זצ"ל בפרשתינו.

הקדושה שמקדישים המלאכים את הקב"ה

ויש להוסיף מש"כ עוד בספרו לעובדך באמת (כי תשא עמ' רפג) ויאמר הראיני נא את כבודך (לג, יז).

למעשה פרשת נצבים וילך

(הרא"ם גורם ברש"י שהרופא השני אמר לו רק אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות והשלישי הוסיף ואמר לו בדרך שמת פלוני).

מוסר גדול יש ללמוד מכאן, מבאר הגר"י ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר": אפילו לאהרן הכהן הגדול, משיח ה', לא די במה שאומרים לו שלא יבוא בכל עת אל הקודש, ושאל יבוא ימות – אלא צריכים להוסיף ולהזהירו שלא ימות כבניו. תוספת זו נועדה להגדיל רישומם של דברים, שכן דבר שאדם רואה בעיניו, עושה עליו רושם יותר מאשר שמיעתם גרידא. שלמה המלך אומר בקהלת (פרק ט): "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפורים האחוזות בפח".

כל אחד יודע שיום המוות הוא סוף כל אדם. בכל זאת אין די בידיעה גרידא. כדי לעורר את האדם מתרדמתו, משתמש החכם מכל האדם בהמחשות ובציורים המבליטים יותר מציאות זאת, ומשווה את מצבו של האדם לדגים הנאחזים במצודה ולצפורים הלכודות בפח.

במציאות אנו רואים שאף על פי שמצב בני האדם הוא "כדגים שנאחזים במצודה", בכל זאת הולך לו כל אחד לדרכו, תוך התעלמות מאחריתו. בענין זה כבר כתב רבינו יונה בספר "שערי תשובה": "יומן הדברים שאדם חייב לזכור בעבורם יום המוות כדי שלא יתבטל ואל תרפינה ידיו מעבודת ה' יתברך. ותדד שנתו מעליו לעמול בתורה ולהתבונן ביראת ה' ולתקן מידות נפשו, ולהשיב מעלות היראה והאהבה

ה' מביאה לכך שכל מחמדי תבל, כפחות משווה פרוטה נחשבים אצל המלאכים.

והוסיף ר' אלי: זהו שאנו אומרים "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום" - אנו מתפללים, שנוכה לקדש שמך בעולם, עם אותן השגות בגדולת ה' ותפארתו שהמלאכים מקדישים בשמי מרום • השגות שבגינן כל מחמדי תבל, כאין וכאפס נחשבים אל מול רצון ה'. עכ"ד הרב דב יפה זצ"ל.

"ומלאכים יחפזון" - דין שייך גם במלאכים, שאין להם יצה"ר וחטא, כדאמרו (חגיגה ט"ו): (הוציאו למלאך מיטטרון ונתנו לו 01 מכות מפולסא דנורא, וכן בגמ' (ב"מ פ"ה): נתנו לאלהיה הנביא 01 מכות מפולסא דנורא, כי גם המלאכים טועים) עם מלאכים מתנהג הקב"ה במידת דין, ועם ישראל במידת רחמים. ועוד, 'ומלאכים יחפזון' - שממהרים בשליחותן למלא פסק דין.

כח הציור מסייע להשבה אל הלב

ויש להוסיף מש"כ בספר ילקוט לקח טוב (ויקרא עמ' קלה) "אחרי מות שני בני אהרן" (טז, א)

"משלו משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב. בא אחר ואמר לו: אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות בדרך שמת פלוני. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר 'אחרי מות שני בני אהרן'" (רש"י).

למעשה פרשת נצבים וילך

מקום כדי להשפיע על הגוף שיקבל על עצמו את עול המשנה של "אלו דברים" וכו' נוקק הגר"א להקדיש לילה שלם עד שיכנסו הדברים בלבו.

מזה נוכל ללמוד עד כמה צריך להתבונן ולעמול להחדיר את דברי התורה בלבנו, ולא להסתפק רק בידיעת השכל. וזהו מה שאמר הכתוב: "תנה בני לבך ליי".

הסבא מקלם זצ"ל אמר, שאפילו אם האדם יודע בשכלו את כל התורה, עדיין רחוק הוא מאד ממעשה. דומה הדבר, הוסיף הסבא, לשני בני אדם, שהאחד מהם יודע היטב מה על חברו לעשות, וזה שצריך לעשות אינו יודע כלל מה לעשות. ברור ומובן, שמה שראובן יודע לא יעזור מאומה לשמעון. וזהו כל עבודת האדם - לטהר את לבו ואת נפשו, שלא יהא שום הפסק בין שכלו לבין לבו. ולכן הזהירה התורה על אכילת שקצים ואמרו הז"ל "ונטמתם - אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמתם". כי כל הדברים האלה מטמטמים לבו של אדם לבל יכנסו דברי תורה בלבו.

על רבים מגדולי ישראל מסופר שהיו מעוררים את עצמם על ידי ציור ותיאור יום המיתה והדין שבפני בית דין של מעלה. להלן שיר שכתב הגאון ר' עקיבא איגר שבו דברי התעוררות על פי סדר הא"ב.

אתה בן אדם צדה הכינה לך טרם יבוא השמש ויחשיך. בטרם יכבה נרך, תכין לך הדרך. גדור אשר פרצת בחייד, טרם מהעולם יוציאוך. דע את אלקי אביך, יבואו הימים אשר לא חפצת כל ימיך. הלא

ולחשוב מחשבות איך יגדיל ויאדיר מצוות להיות לנפשו סגולה ואוצר, כענין שנאמר: "חכם לב יקח מצוות", כי ידע ויזכור שהימים קצרים כמו שאמרו חז"ל היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק" (שער שני כ"ב). ולעיל (אות טז) אומר רבינו יונה "ויש על האדם לחדש לו בכל יום מצוות, אולי הגיע תור מותו ולא יחסר המצוות ההן".

כוונתם של דברים: עניני יראת שמים אינם נקנים לאדם ולא נכנסים בלבו בראיה בעלמא או על ידי ידיעה גרידא. נדרשת להם עבודה רבה. מצינו בגמרא שלר' פרידא היה תלמיד שהיו צריכים ללמוד אתו ארבע מאות פעמים עד שידע את הדבר הנלמד. והוא הדין - הוסיף המשגיח דשיבת לומזיה הגר"מ רוזנשטיין זצ"ל - בעניני יראת שמים. כל אחד דומה לתלמיד של ר' פרידא וצריך לשנן לעצמו ענינים אלו מאות פעמים עד שהדבר יגיע אל לבו. כי בעוד שאת הדברים הנקלטים בשכל לומדים בעלי כשרון בקלות, הרי שלגבי הבנת הלב דומים הכל לאותו תלמיד וזקוקים ללמוד ארבע מאות פעמים כדי להכניע את לבם. אינה דומה הבנת השכל לתחושת הלב.

על הגר"א מוילנא מסופר, שבילדותו למד בלילה אחד את המסכתות "זבחים" ו"מנחות" שהן ארוכות וקשות. במקביל מספרים עליו שאת המשנה "אלו דברים שאין להם שעורי גסיכ"ן למד במשך לילה אחד שלם. אף על פי שתפיסתו היתה כל כך מהירה, עד שיכל ללמוד זבחים ומנחות בלילה אחד, מכל

למעשה פרשת נצבים וילך

וצייר כיצד הגיעו מחנות של מלאכי קודש שנבראו מהתורה שלמד עד כה ומן המצוות ששמר בכל ימי חייו וכן מהזכויות שזכה בהתפשט חיבוריו בתוך כלל ישראל ועל ידי כך זיכה את הרבים. כה רבים היו הזכויות עד שבעצמו התפלא על רוב מספרם.

אחר כך צייר שמכריזים וקוראים לכל חובותיו שיבואו להעיד עליו. גם מהם באו מחנות רבים, מהם כאלה שהעידו על חסרון בעשיית המצוה, האהבה והדביקות ועוד כהנה רבים. עד שהכריע הבית דין שהוא בכלל בינוני. ואז חשב לעצמו שנכנס תחת הגדר של רב חסד מטה כלפי חסד. אך מיד שמע שהשכינה משיבה מה הוא כעת, חי או נפטר? וענו לה חי הוא. ותיכף ששמע קול: "אתה זה וזה..." (בלשוונות של חירופים) עשה תשובה על עוונותיך מאחר שאתה עדיין בחיים": והתחיל להתפח בכבי גדול.

"אתם ניצבים היום כולכם" (כ"ט - ט') רש"י מביא (פסוק י"ב) את המדרש תנחומא "למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממו"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם ואמרו: מי יכול לעמוד באלה". נשאלת השאלה למה רק עכשיו "הוריקו פניהם" ולא קודם, בשעה ששמעו הקללות שבתורת כהנים בפרשת בחוקותי? ומתרצים, הקללות שבפרשת בחוקותי נאמרו בלשון רבים, ו"צרת רבים חצי נחמה", וכמו שכתוב במדרש רבה כאן: "בצר לך - כל צרה שהיא של יחיד היא צרה, וכל צרה של רבים אינה צרה", כל אחד חשב בליבו, לא אלי הדברים מכוונים אלא

ידעת אם לא שמעת אל עפר תשוב ועפר אתה בחיך. ולמקום אופל וחושך יוליכך, ועד הקבר ילוך. זכור נא את יום צאתך מארצך וממולדתך ומבית אביך. חילך יהא לזרים כעמלך, ואין לאל נגדם להרים את ידיך. טוב מותך מחיים יאמרו יורשיך, ברוך שהגיענו לסוף ימך. ילידי ביתך ישכחוך, יום לשנה יזכרו את שמך. כל רעיק ואחיק יבגדו בך, גם שוכבת חיקך תעוות אותך. למה לא תזכור יום אשר לבנים ילבישוך, ושחורים יכסוך! מעט תבן יוצע תחתך, מכל העמל אשר עמלת בחיך. נר יהיה דלוק על ראשך, וכנגד פתח ביתך יישירו רגליך. סביב יהלכון אנשי שלומך, וכשתילי זיתים בניך. הפועל כפים ישאוך ולבור תחתית ישכיבך. פתח פיך יהא מכוסה ועיניך, ושברי חרסים על פניך. צידה תהא לרמה במותך, ולא ישאירו כי אם עצמותיך. קרוביך ואוהביך ישובו לביתך, ואתה תשאר שם לבדך. ראה את זאת בעיניך, ושוב תשוב מעוונותיך. שם תשים משפטך טרם כל אלה יגיעוך. תן תודה לה' אלוקיך, ואז תנוח ותלך לבטח בדרכך. (הג"ר עקיבא איגר זצ"ל, אגרת סופרים)

בספר "דרכיו נימוקיו ושיחותיו של החפץ החיים" (עמ' פב) מובא בשם הר"ר מרדכי דוב שראה פעם את ה"חפץ חיים" נכנס באחד מעשרת ימי תשובה בעליית בית כנסת כדי להתבודד. עמד הר"ר מרדכי דוב מאחורי הדלת ושמע כיצד ה"חפץ חיים" מוצייר לעצמו שנכנס לדין בפני בית דין של מעלה, ועומד לפניו והכרוז מכריז שיבואו כל זכויותיו לפניו.

למעשה פרשת נצבים וילך

פרשת וילך

למה פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד

כתב רבינו החיד"א בספרו חומת אנך (דברים פרק ט א) 'אל תיראו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיך הוא ההולך עמך'.

צ"ב למה פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד?

כוחה של אחדות

אלא ביאר וז"ל א. לומר דאם יהיה להם אחדות גמור שכלם נחשבים כאיש אחד אז כ"י השכינה שורה עליהם כמשו"ל על פסוק והוא באחד והוא אחד לא כתיב אלא והוא בכשישראל הם באחדות כ"י שוכן בקרבם. וז"ש אל תיראו ואל תערצו. והסגולה לזה הוא האחדות והיינו דקאמר כי ה' אלהיך הוא ההולך עמך שתהיו באחדות כאיש אחד ואז ה' הולך עמך לא ירפך ולא יעזבך.

תפילות היחיד מתקבלות מכח תפילות הרבים בר"ה

ב. ואחר זמן ראיתי בספר קרבן מנחה להרב הגדול מהר"י חאגי"ז ז"ל סימן שמ"ו ששאלוהו דקדוק פסוק זה דפתח בלשון רבים וכו' והשיב דמשמע בילקוט בפ' פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם התפלה נשתיירה להם שהם מתפללים בר"ה ויה"כ אל תבזה אותה מהם ויש המצאה שנשמעת תפלת היחיד בכל זמן כגון שיתפלל עם הצבור בר"ה ויה"כ ויאמר קבל צלותי ובעותי בעידן עקתני וכשיצטרך היחיד בכל עת לדבר אל הקדוש ברוך הוא הקדוש ברוך הוא פונה אליו מכח התפלה

לרבים, לכלל, אבל כאן נאמרו הקללות בלשון יחיד, לכל אחד, לכן "הוריקו פניהם".

ה"כלי יקר" מתרץ בהקדם מה שיש להוסיף ולשאול, מהו הלשון מאה קללות חסר שתיים, מדוע לא כתוב צ"ח קללות? אלא צריך לומר, שכוונת המדרש, שעיקר הורקת פניהם היתה בגלל שתי הקללות שלא נתפרשו בתוכחה, היינו "כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר" [כ"ח - ס"א], "כל חלי" אחת, "וכל מכה" שתיים. אמנם יראו מאוד מן הצ"ח קללות הכתובות בפירוש, אבל לא הוריקו פניהם, כי מאחר שיודעים את המכות ואת טיבן, יוכלו לדרוש ברפואתן, או לקדם פני הרעה. אבל משתי הקללות שלא נתפרשו, נבהלו והוריקו פניהם, כי מי יודע מה הן הקללות הללו, אולי הן יותר גרועות מכל הצ"ח קללות, הראיה, שהתורה חששה לגלותן, גם לא יוכלו לבקש רפואות להן מאחר שאינן יודעים מה הן. וזו כוונת המדרש, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, היינו בגלל אותן השתיים שלא נתפרשו, הוריקו פניהם. בעל ה"שואל ומושיב" מתרץ, אם מזהירים אדם שילקה מלקות ולא אומרים לו כמה, או שאומרים לו מספר עגול, חמישים או מאה, יש להניח שהמספר אינו אלא לשון הבאי וגוזמא, ויכול להיות שיקבל הרבה פחות. אבל אם מזכירים מספר לא עגול, ניכר שזה מדוקדק וקצוב, ולכן הוריקו פניהם. (מדשן ביתך).

למעשה פרשת נצבים וילך

ביקשתי מן השמים בתחילת השנה שיצליחני בשעורים אלא בחטין, היינו שבראש השנה ביקש והתפלל שיצליח ה' דרכו בחימים שיזרע בשדהו, ולכן כיון ששינה החוכר זרע שם שעורים, ועל כך לא התפלל בתחילת השנה, ממיילא נשדפה השדה יתד עם שאר כל השדות, ומסיק הש"ס דמסתבר שהצדק עם המחכיר ואין החוכר יכול לנכות מן השכר.

וכמה הלכתא גבירתא איכא למשמע מהא מילתא, ונפרטם חדא חדא, דלכאורה הוה אמינא שרק כאשר המחכיר צדיק יסוד עולם, ויודע שבדרך כלל תפילותיו עושין פירות ונענה על בקשותיו, רק הוא יהא בידו לטעון שלא התפלל רק על החיטים שיצליחו ולא על שעורים, אבל יהודי פשוט אין בידו טענה זו, שהרי בדרך כלל עוונותיו מבדילין בינו לבין המקום, וקיר של ברזל מפסיק בינו לבין אביו שבשמים. אמנם בשולחן ערוך לא חילקו בין האנשים אלא ביד כל איש לטעון טענה זו, ועל ידה מוציאים כסף מן הדין, ומכאן שהתפילה של כל יהודי ויהודי פועלת בימים הללו כתפילתו של צדיק הדור, ומובטח לו שתפילתו תתקבל לפני אדון הכל אם יתפלל מעומק הלב.

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב לנצל את כח התפילה של ימים הללו ושל ר"ה בפרט

מה הוסיף לנו החג

מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה (לא י' וצ"ב למה דווקא בסוף שנת השמיטה משה רבינו מוכיח

דנשתירה ממה שהתפללו הצבור באותם הימים כיון דרבים הם והם בקשו על תפלת היחיד שתקובל בכל זמן וז"ש חזקו ואמצו ברבים כי אח"כ לא ירפך ולא יעזבך וז"ש פדה בשלום נפשי וגו' עכ"ד ובפ' שלנו הוא אסמכתא בעלמא אך ההמצאה מחודשת ודוק והדרך בתולדות חדשות ובמ"א נאריך בס"ד. עכ"ל החיד"א. ומבואר שכל מה התפילה מתקבלת בכל ימות השנה זה מכח התפילה של ר"ה.

בכח כל אחר לקיים בימים אלו ותגזור אומר ויקום לך

ויש להוסיף מש"כ הרב אלימלך בידרמן שליט"א בספרו באר החיים (עמ' פב) להוכיח מגו' מפורשת (ב"מ קה) ונפסק להלכה בשו"ע (ח"ו"מ שכב יב) אפשר להוכיח בראיה ברורה שהתפילה בימים אלו בודאי מתקבלת דקתני התם, החוכר שדה מחבירו [פירוש, שישוכר את שדהו בסכום קצוב לשנה] ונשדפה במכת מדינה, מנכה לו מן חכורו ואין החוכר צריך לשלם על שנה זו, כי מאחר וכל המדינה נשדפה אין אחריות הנזק עליו, ומביעיא לן התם (קו). באם ציוה לו המחכיר לזרוע שם חטים והלך החוכר ושינה מדעת בעל הבית זרע שעורים ונשדפו השעורים במכת מדינה אם חייב החוכר לשלם דמצד אתד יכול לטעון הלא היבול של כל השדות נשדפו במכת מדינה, והרי זה פסידא דבעל הבית, אך לאידך גיסא יכול המחכיר לטעון אילו זרעתה חיטי הוה מקיים בי (איוב כב כח) 'ותגזור אומר ויקם לך', ופירש רש"י (ד"ה ותגזור) 'מה שתבקש מן היוצר יעשה, ואני לא

למעשה פרשת נצבים וילך

איתם גם את הטף שכן היכן יניחום לבדם? ולמה איפוא צריכה היתה תורה לצוות גם על הבאת הטף?

אלא מבאר בעל 'ילקוט האורים' שהכוונה כדי לתת שכר למביאייהם' בכוונה ציוותה תורה להביא את הטף למען תהא זו מצוה ויקבלו שכר עבורה רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות

והשפת אמת תירץ באמת הרי אין הטף עשוי לשמוע אלא להקים שאון ולבלבל את דעתם של מבוגרים שלא יוכלו לשמוע היטב ונשאלת איפוא הקושיה הטף למה באו למה באמת יש להביא את הטף וכי לא מוטב היה להשאירם בבית למען לא יפריעו להוריהם על כן בא התירוץ לתת שכר למביאייהם מוטב שיופרעו במקצת הורים ובלבד שיהא הטף נמשך לעבודת השם והיה אזניו קולטות את דברי התורה הקדושים דבר זה עשוי להביא להורים יותר שכר וריווח שאשר כי הם עצמם ייטיבו יותר לשמוע מכאן ילמד אדם שעליו לבטל מקצת משלמות עצמו ולחנך את בניו לתורה וליהדות

ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד. (לא, יד)

מה הקפידה של משה רבינו על השימוש במילה 'הן' – הקביעה באופן ודאי שעמ"י לא יאמינו

המדרש שואל (ד"ר טו ו) הן קרבו ימיך למות. למה נגזר עליו מיתה בזה לשון 'הן'? למה הדבר דומה?

את עמ"י וכי לא טוב בתחילת השמיטה שאז הם פנויים ואינם צריכים לעבוד שילמדם את התורה

אלא מבאר המשך חכמה כיון שעברה שנה תמימה ללא עבודה הרי ודאי כבר מצפים הם לרגע בו יוכלו לחזור אל העבודה בשדה ובכרם ציווה איפוא השם יתברך לעכבם דוקא אז לזמן מה ולקרוא לפנייהם בתורה למען ידעו כי גם בשעה שיהיו שקועים בעבודה החומרית ישמרו את התורה ויהיו קשורים אל מצוותיה

ועוד אפשר לבאר שהלימוד לאחר החג מה יצא לאדם מהחג

הרבה מתבוננים לפני החג מה החג הוסיף להם אבל אינם מתבוננים לאחר החג מה הוא הוסיף להם

ר' יצחק הוטנר היה מוסר שיחה לאחר החג לבדוק מה החג הוסיף להם

כי העיקר הוא מה החג לימד אותנו ומה נשאר לנו מה'מים הנוראים'

למה מביאים את הטף

הקהל את העם האנשים והנשים והטף (לא יב) האנשים ללמוד והנשים לשמוע והטף למה באו?

אלא כדי לתת שכר למביאייהם (רש"י חגיגה ג)

וצ"ב מה הקושיה הטף למה באו שהרי אם באו האנשים והנשים מובן מאילוי שהיו נאלצים להביא

למעשה פרשת נצבים וילך

שמושה רבינו טוען שהוא הטיב להגדיר את האמונה בבהירות עד שאין ספק בליבו על זה ולמה נענש במילה הן ולכן דימהו לאחד שנתן מתנה למלך חרב חדה כמו שחרב הורגת בבהירות כך גם הוא חטא בבהירות וזה מה שמושה טען שחטאו לא כזה ברור והיה דק מן הדק ולמה ה' אומר הן שמראה שאין ספק בליבו על זה.

ועל זה עונה לו ה' שהוא שכן רע שרואה את החסרות ואינו רואה את היתרות שגם משה עשה דבר רע במילה הן שבה הוא הגדיר את עמ"י עד שאין ספק בליבו שעמ"י לא יאמינו לו ועומק התביעה עליו שלעולם גם אם אתה חושב שעמ"י לא יאמינו אל תאמר את הדבר כדבר מוחלט שיתכן שכן יאמינו וכמו שה' אמר לו שהם מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין

הלימוד מזה למעשה. גם אם נראה לנו שהתלמיד לא מוצלח לא לקבוע שזה ודאי ואין כל סיכוי שישתנה שכן כל אחד יכול להשתנות והרבה יצאו ת"ח למרות שכלל לא ציפו מהם וכמו הסיפור הידוע עם יוסלה מסלוצק שאף אחד לא האמין שיצא ממנו ת"ח ולבסוף נעשה רבה של סלוצק

כח התפילה

בשנים הראשונות שלי בחינוך ילדי ישראל, נתקלתי בתלמיד מוכשר מאוד, אבל תזזיתי וקופצני במיוחד, עם בעיה של קשב וריכוז, יעצתי להורים יעוץ מקצועי ואבחון, לאחר חודש חל שיפור דרסטי אצל הילד לטובה, ולשאלתי האיד, מה קרה, ההורים

לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה. אמר המלך: התיזו את ראשו בה. אמר לו אותו האיש: אדוני המלך במה שכיבדתך בה את מתני את ראשי? כך אמר משה: רבנו של עולם בהן קלסתיך שכך כתוב (דברים י יד) הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים וגו'. ובהן אתה גוזר עלי מיתה? אמר לו הקב"ה: שכן רע רואה את הנכנסות ואינו רואה את היוצאות. אמר לו: אי אתה זכור בשעה ששלחתך לגאול אותם ממצרים ואמרת לי (שמות ד א) והן לא יאמינו לי. הוי הן קרבו ימך.

וצריך להבין א. וכי אם ה' לא היה מעניש את משה במילה הן זה לא היה קשה למשה רבינו.

ב. מה המיוחד במילה הן שבה קילסתיך (דברים י ד) הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים וגו' והמשיל לאדם שנותן למלך חרב חדה 'למה הדבר דומה? לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה. אמר המלך: התיזו את ראשו בה. אמר לו אותו האיש: אדוני המלך במה שכיבדתך בה את מתני את ראשי? ועוד צ"ב מה הדגש חרב חדה

ג. מה תשובה השיבו ה' שנענש על מה שאמר והן לא יאמינו לי. וכי אם משה רבינו לא היה אומר את המילה הן לא יאמינו לי אלא הם לא יאמינו לא היה נענש,

נענש על מה שקבע באופן ודאי שעמ"י לא יאמינו

אלא נראה לבאר עפ"י מוש"כ העץ יוסף בהן קילסתיך כו'. כי מלת הן מורה על קיום הדבר ואמיתתו עד שאין ספק בלבו על זה. וזה השבח

למעשה פרשת נצבים וילך

א. ברכת התורה בוקר, "ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו

יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה"

ב. ברכת אהבת עולם, אהבה רבה, שחרית לפני ק"ש

"שלא נבוש ולא ניכלם ולא ניכשל לעולם ועד"

ג. אשרי ובא לציון שחרית, לאחר תפילת העמידה,

"שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה"

שו"ע ס' מ"ז, משנה ברורה ס"ק י'

ד. בסיום תפילת שמונה עשרה העמידה, 3 פעמים

ביום, בקטע "יהיו לרצון אמרי פי והגיון ליבי לפניך ה'

צורי וגואלי

שו"ע ס' קכ"ב, משנה ברורה ס"ק ח'

בשם הרה"ק מבבל זי"ע, שמ"ע "במודים אנחנו לך"

"אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהילתך" מסוגל

לכוון להצלחה בחינוך הילדים,

כמו"כ בשם הרה"ק מגדבורנה זי"ע, שחרית לאחר

קיש ויצבי, בקטע "על אבותינו ועלינו על בנינו ועל

דורותינו".

כששאלו את הסטייפלר זי"ע איך זכה לבן כמרן שר

התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א.

אמר שכל יום כבר 50 שנה בוכה בדמעות על בנו

שיצליח בתורה ויראת שמים,

הוציאו לי ספר תהילים, התחלנו יום יום לשפוך שיח

ודמעות בתפילה להצלחתו, ואני מעיד שזה עשה את

שלו ובגדול,

הייתי מעורב לפני מספר שנים, בחור שנזרק

מהשיבה עקב גילוי שהוא נסחף ל"ע לטכנולוגיה

פסולה, ההורים קיבלו בתדהמה את הבשורה על

בנם, האמא ביקשה שימותינו שבועיים לביצוע פסק

הדין, הצוות שאל למה שנעכב, הרי זה עלול להמיט

עוד קילקול על בחורים אחרים, האמא ביקשה את

האפשרות להתפלל על בנה, היא לא ידעה עד לאותו

יום את מצבו הרוחני, ראש השיבה הסכים לעכב את

ההחלטה בכדי שהאמא תוכל להשתמש עם כח

התפילה על בנה, אכן לאחר שבועיים גזר הדין בוטל,

הבחור המשיך בישיבה לתפארת, ולאחרונה הקים

בית נאמן בישראל.

הגיע אלי סיפור לפני 20 שנה, בן למשפחה חרדית

שפרש לחלוטין ופרק מעליו עול תורה ומצוות,

האמא קיבלה על עצמה יום יום להתפלל בכותל

המערבי על בנה שיחזור בתשובה, לאחר 5 שנים של

תפילה בקביעות יום יום, בנס השגחה פרטית הבן

חזר בתשובה התחתן עם בעלת תשובה שגדלה אצל

הוריו, כיום הם זוג נשוי ומאושר, ומגדלים בקדושה

את שמונת ילדיהם.

אני רוצה להוסיף את התפילות שמוזכרות בהלכה

כסגולה בתפילה יום יום להצלחת חינוך הילדים

למעשה פרשת נצבים וילך

חזקו ועודדו לכל יפול ברוחו ולא ידאג, כי שום דבר אינו הולך לריק. ובפרט, אמר לו, הרי למדת ועסקת בתורה, ובוודאי שלא היה זה לחינם.

לא עבר זמן רב, עד שדיברו לו נכבדות שידוך אחר, וכעת החכם עיניו בראשו, יגע והכין את עצמו כדבעי לדעת היטב מה שלומדים כעת בישיבה, וחזר על שני דפים גמ' רש"י ותוס' ועוד, וכך ישב והגה כמה לילות כמעט ברציפות, עד אשר ידע את כל דברי הסוגיא על בוריה הדק היטב. אך רבות מחשבות בלב איש... אבי המדוברת של שידוך זה חשב לעצמו טרם הפגישה: 'כיצד זה אדע שהוא באמת תלמיד חכם? הלא על, מה שלומד בישיבה ודאי חזר ולמד היטב, כדי שאתרשם ממנו שהוא אכן יודע היטב ללמוד. לכן כדאי שאכין לעצמי איזו סוגיא ידועה בש"ס, ונראה אם יש לו בקיאות גם ביתר המסכתות בש"ס'. וממחשבה למעשה, הוא החל ללמוד ולהכין היטב את הסוגיא של, 'חצי שיעור'!

כאשר נפגשו, החל אכן לדבר עמו בסוגיא זו, באומרו: למדתי השבוע סוגיא נאה זו, ואני כבר הופך בדעתי זה זמן ועידן בטעם הדבר, למה חצי שיעור אסור, אי משום דחזי לאיצטרופי, או משום דילפינן מכל חלב לרבות חצי שיעור [יומא עד.], והנפקא מינה ביניהם וכו'. וכו'. והבחור פתח את פיו בחכמה והתחיל לפלפל בסוגיא זו בשליטה מעוררת התפעלות, עד שיצא לבו של אבי המדוברת מרוב התרגשות, איך זה שבחור שלומד כעת בישיבה סוגיא אחרת יכול לשלוט בכמות ובאיכות גם בסוגיא אחרת כזקן ורגיל,

מין שר התורה שליט"א היה אז בן 50 כבר סיים את כל הש"ס בבלי, ירושלמי, רמב"ם, שו"ע, עשרות פעמים ועדיין האבא הסטייפלער הקדוש זי"ע מתפלל יום יום על בנו רבי חיים שליט"א שיצליח.

מכאן אנו רואים את כח ומעלת התפילה של הורים על ילדיהם, הדרכי נועם מביא שבזמן הדלקת נרות שבת של האמהות בערב שבת, הן נמשלות לכהן גדול שמדליק המנורה בבית המקדש... וראוי לנצל ולכוון בעת רצון שכזו (גליון והערב נא של שטפשוטנא הובא ע"י הרב פנחס זרכיב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

השידוך שיצא בזכות סוגיית חצי שיעור

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א, על בחור בגיל השידוכין שהלך להיפגש עם אבי המדוברת, ולשם כך הכין 'פשעטל' נאה על הסוגיא של חצי שיעור' עם 13 קושיות על הסוגיא ותירוזין נפלא.

כאשר דיבר עמו אבי המדוברת הציע לפניו את הפשעטל, אולם אחר כך שאלו: "איזה סוגיא לומדים עכשיו בישיבה?" ואז התבלבל הבחור והתחיל לדפדף בגמרא לכאן ולכאן כמי שאינו יודע במאי קא עסקינן, וכמובן שהשידוך ירד מעל הפרק... לבחור הייתה מכך עגמת נפש גדולה והוא לא יכול היה להירגע. הרי הוא כה התאמץ, וחזר על הפשעטל מאה פעמים ויותר, וכיצד זה לא הצליח להביא את הדבר לידי גמר טוב?, אך אחד הרמ"ם בישיבה

למעשה פרשת נצבים וילך

היה זה לפני כשנתיים. משפחה משכונת 'קרית הרצוג' שבעיר בני ברק", תכננה בקיץ יציאה לנופש בבית מלון.

אבי המשפחה שהיה אדם ירא שמיים המקפיד על קלה כבחמורה, בירר על מספר מלונות בארץ ובדק שהם אכן הרווחים מתאימים לרוח משפחתו.

לבסוף, סגר האב עם אחד מבתי המלון המיועדים לציבור החרדי, הכולל מוכן לו הפרדה מלאה וצניעות בשעות פעילות הבריכות, אוכל כשר ואוירה רוחנית טובה, בה תוכל המשפחה לנפוש ולהנות שילדין תוך שמירה על קדושת המשפחה.

העסקה נסגרה והאב שילם ביוזיה: - 12,000 ש"ח בתשלום אחד עבור ארבעה ימי נופש וחוויה לכל המשפחה.

חופשת הקיץ החלה ותאריך הנופש הגיע. כולם קמו מוקדם עם שחר בהתלהבות, הכניסו את התיקים והמזוודות והחלו בנסיעה לחופשה. לאחר מספר שעות הגיעו אל היעד, הורידו את המזוודות בהתרגשות ורצו לעבר לובי המלון.

והנה, בעודם ממתנינים ב'לובי' לקבלת מפתחות הוודרים, רואה האב אל מול עיניו מראות נוראיים של חוסר צניעות. הוא ניגש למנהל ושואל: "סליחה, הלא אמרתם שזה נופש לציבור החרדי?!"

והתפעל מאוד מגדלותו בתורה ובשיטות הראשונים, וכבר חשב שהוא יש"ס בחור, שהרי הוא לומד כעת מסכת אחרת לגמרי... ואכן נגמר השידוך ככי טוב.

אחר כך ישב הבחור והתבונן בנפלאות ה' עמו, כי ראה בעיניו שהסוגיא שלמד אז ביגיעה עצומה - היא זו שעמדה לו לעזר בשעת הצורך. ויש בזה מוסר השכל גדול בשבילנו, ששום דבר אינו הולך לריק, על אף שלא רואים זאת בחוש כל פעם. ובפרט בדבר מצוה שהאדם עושה למען כבודו יתברך ללא שום חשבונות צדדים, ובלי שום טובת הנאה, בכוחו להבקיע רקיעים, והוא דבר נצחי שאינו בטל לעולם. (הובא בכל העלונים פנחס תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

חופשה של מסירות נפש

מספר מגיד המישרים ידידנו הרב חיים זאיד שליט"א את הסיפור המדהים הבא, סיפור שהוא כל כך מתאים לימנו בו אנו נמצאים - ימי בין הזמנים המלאים נסיונות ומאידך מסירות הנפש המתבקשת מאיתנו: נמצאים אנו בשיאם של חופשת הקיץ. משפחות רבות יוצאות לטיולים ונופש במקומות שונים, אך עלינו לדעת, כי אדם ההולך בדרך ה' ושומר על משפחתו שלא ללכת למקומות שאינם צנועים או כשרים - ה' משלם לו ומחזיר לו.

ברצוני להביא מעשה שסופר בשנה שעברה, על מנת לחזק שוב טרם יציאתנו לטיול ונופש בימי החופשה:

למעשה פרשת נצבים וילך

אבוחצירא שליט"א ואספר לרב על כך, אך אמרתי לו כי יש לו ניסיון גדול ואם יעשה מסירות נפש לכבוד ה' - וודאי לא יפסיד.

האב שהיה ירא שמיים גדול וידע לחשב את ההפסדים ברוח ובנפש, מול הרווחים מהנופש, החליט כי הוא מוכן לוותר על 12,000 שח ובלבד שילדים ומשפחתו ישמרו על קדושת וטהרת נפשם. הוא כינס את בני הכושפחה והסביר להם בנחת את הבעיות הרבות בבית מלון הזה וכי אין לה נחת רוח מנופש שכזה.

לבני המשפחה, ובפרט לילדים הרכים, היה קשה מאד עם הבשורה, אך אף הם שקיבלו חינוך בקדושה מאביהם, הבינו מהנופש, כי אין להם מה לעשות במקום כזה, והשלימו עם ההחלטה. הם ארזו את החפצים וחזרו בחזרה לקרית הרצוג.

במקום זאת הלכו הם לטייל במקום אחר באותו לילה, סיפרתי זאת לר' דוד אבוחצירא, ור' דוד התפעל כל כך ואמר:

"ה' יחזיר להם על כך פי 3". "מיהרתי להתקשר לאב המשפחה ולספר לו על הבטחתו של ר' דוד. האב שמח ובישר זאת למשפחתו שעמדו בניסיון בגבורה.

לאחר חודש ימים, מתקשר אליי האב ומספר לי: "הרב ואיד, אתה לא תאמין!". "מה קרה?", שאלתי. "לפני ארבע שנים נגנב לי הרכב וחברת הביטוח טענה

המנהל התנצל וסיפר שאמש בשעת לילה הגיעה משפחה הרחוקה מחדת שנתקעה ללא מלון, אך אל דאגה, עוד היום הם שבים לביתם.

"טוב, אם הם עוזבים עוד הערב, אני מוכן להתפשר", אמר האב שדאג לקדושתם וחינוכם של עולליו הרכים. הם עולים במעלית בהתלהבות, נכנסים לחדרים הממוזגים ורצים אל המרפסת "אבא, אבא, בוא תראה את הבריכה איזו גדולה", אומר אחד הילדים. האב מגיע למרפסת והוא מזדעזע ממראה עיניו.

שעות נפרדות לגברים ולנשים, אך כל אנשי המלון יכולים לצפות בנעשה בתוכה. הוא לא יכל לחשוב שילדיו יטמאו את עיניהם וליבם.

אך זה לא הסוף, כשירדה המשפחה לחדר האוכל הוא מגלה שהאוכל כלל לא בכשרות שהובטחה להם. לבסוף נתברר כי הנופש בבית המלון היה מיועד לחרדים, אך כיוון שהמלון לא מילא את מכסת האנשים שרצה, פתח הוא את שעריו לציבור הרחב.

האב לא ידע את נפשו. הוא צלצל אליי מיד, ושאל אותי מה לעשות. השבתי לו כי זהו ניסיון קשה, אך וודאי מן הראוי לעזוב את בית המלון.

האב הוסיף להסביר לי את התלבטותו שהרי אם יעזוב הוא את הנופש, הוא מאבד את כל ה-12,000 ששילם כבר ב'זיזה' ללא קבלת החזר. אמרתי לו כי אני בדיוק בדרך לנהריה, אל הצדיק ר' דוד

למעשה פרשת נצבים וילך

ואמרתי לו: "ראה כיצד בורא העולם לא נשאר חייב ומשלים שכר למי שמוסר נפש עבורו". (אור השבת ואתחנן תשפא הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

"אל מספר זה אל תתקשרו"

מעשה נפלא ונורא שהגיע אל המדור בשבוע האחרון ויש בכח סיפור זה לעורר הלבבות שלא להיות הלילה מהמכים את רעם בסתר ולשוב בתשובה שלימה על רוע מעלליהם בימים אלו של חודש אלול, וכפי הידוע שאין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את הברו.

המעשה ארע עם בת ישראל שהתקשתה מאוד בנושא השידוכים בכל פעם שעלתה הצעה והתקדם העניין לבידורים על המשפחה היה קורה שהיו שומעים דברים לא טובים והיו מושכים את ידיהם מהשידוך. - וכך קרה פעם אחר פעם ולאחר כמה פעמים הבינו לאחר הקירת העניין לעומקו שמישהו פשוט מוציא את דיבתם רעה ומכשיל את השידוכים כבר בשלב הבידורים ולא שהיה אמת בדבר רק היה זה סוג של נקמה אכזרית על תקרית שקרתה בעבר.

לא היה להם שום צורה לעצור את הבעיה מכל מיני סיבות, ורק היו מרבים בתפילות לישועת בתם בצורה שבו סדר הקב"ה את העניין, בני המשפחה לא יכלו לחשוב על המקור שמשם תבוא הישועה ולא ציפו להתפתחות מהמקום שלבסוף צמחה הישועה.

כי היא לא תשלם לי על כך שקל, מפני שבדיוק ביום הגניבה נגמר לי הביטוח

אני טענתי שהם טועים מפני שהביטוח נגמר ביום למחרת, אך מאז לא קיבלתי שקל. והנה, היום הם מתקשרים אליי ומספרים לי כי אכן היתה להם טעות מרה, הם התנצלו והעבירו כעת לחשובני סכום של: 36,621 ש"ח הברכה של ר' דוד אבוחצירא ממש התקיימה".

שמחתי מאד לשמוע על כך, אך אז המשיך האב ואמר: "אבל ר' דוד הבטיח שאקבל פי 3, אם כן, הייתי אמור לקבל 36,000 ומדוע קיבלתי עוד 621 ₪ נוספים!?"

נדהמתי משאלתו, אך אמרתי לו שיחשב גם כמה עלה הדלק הלוך חזור וכמה הוצאות הוציא בדרך על הקניות, כי בוודאי ה' מחזיר על מסירות נפש עד לשקל האחרון. הוא הוציא את חשבון ההוצאות שהיה בביתו, ונדהם לגלות: 300 ש הוצאתי על הדלק ו-320 ש נוספים הוצאנו על קניות בסופר בדרך לבית מלון. מדהים, יחד זה יוצא 620 אבל עדיין, הוא המשיך לשאול, "אם כך מדוע קיבלתי משמיים שקל יותר מחברת הביטוח- 36,261 ₪ חייכתי ואמרתי לו שינסה להיזכר אולי קנה עוד משהו קטן בשקל בדרך לבית המלון. הוא חשב קמעא ונעתקה נשמתו: "נכון, זה מדהים!"

טרם נסיעתנו לבית מלון, קניתי לבני מסטיק שעלה שקל בחנות ליד ביתי". התפעלתי אף אני מההשגחה

למעשה פרשת נצבים וילך

שמר על כשרות

הסיפור הבא התרחש בימי לימודי בישיבה: אחד מחברינו בישיבה הגיש לחברים את ההזמנה לחתונתו: כלתו בת לאיש עסקים עשיר מאנטוורפן, אשר כיאות למעמדו עורך את נישואי בתו באולם מפואר ויוקרתי בתל-אביב. "ומה בדבר ההכשר?" שאלו החברים. - "במשך השנה יש שם כשרות מקומית ברמה נמוכה, אך לרגל חתונה זו, חמי שכר את שירותיו של משגיח כשרות פרטי אשר יעמוד על כך שכל המוצרים שייכנסו באותו יום למטבח – יהיו מוצרים כשרים למהדרין מן המהדרין, וישגיח על הכנתם מריש עד גמירא. אין לכם מה לדאוג, הכל מסודר על הצד הטוב ביותר!!!".

רבות דיברו החברים והמתינו ליום המיועד בו יזכו ליהנות מסעודה משובחת כיד המלך, מורכבת ממנות רבות ומתוחכמות, כיד השף הטובה עליו. והנה הגיעה השעה, והבחורים ירדו מההסעה הנוחה שהעמיד החתן לרשותם, וצעדו מעדנות אל האולם המואר והנוצץ. אני צעדתי פנימה יחד עם חבר חדרי שהוא גם נכדו של המשגיח המוסרי של ישיבתנו. ולפתע אני רואה אותו מסתכל בתדהמה בתכונה של טרם החתונה: הלבוש של המלצריות... ושל האורחות הכבודות מחו"ל, שהמחיצה שהיתה בגדר של פרוץ מרובה על העומד, לא חסמה את דרכם אל תחומי עזרת הגברים... מחיצה זו גם לא מנעה מהנערים צלמי הווידאו להיכנס לעזרת הנשים... ואז אמר לי חברי: אני לא אוכל בחתונה זו! - למה???

ומעשה שהיה כך היה, נכנסו הורים של בהור אל רבינו ז"ע"א ובקשתם בניהם: "יברכנו רבינו שיצליח בנו בהצעת השידוך שזה עתה עלתה", רבינו שומע את הפרטים ומתעניין שלא כהרגלו בפרטי הפרטים, בשאלות על המשפחה ועל המדוברת ובאהד השאלות שואל הרבי "מי השדכן?", ומשאלה זו עובר לשאלה הבאה "אצל מי מתכוננים לברר?".

כשנאמר לרבי שניתנו כמה מספרים של אנשים אצל מי לברר, ממשיך הרבי לשאול האם כבר התקשרו אליהם?", עונים ההורים שעדיין לא התקשרו אלא רק שמעו התרשמות מהשדכן ולאחר שהתרשמו לטובה

נכנסו לבקש ברכה, עוד קודם סבב הטלפונים של הבירורים, ובדעתם להמשיך להעמיק ולשמוע עוד - תיכף לאחר שיצאו מהקודש.

כאן נעצר הרבי וחשב עמוקות ונתן את הוראתו: "למספרים אלו תתקשרו, אך לטלפון זה אל תתקשרו", ויהי לפלא, ההורים שהיו אמונים על דברי הרבי עשו כדבר הוראתו וב"ה גמרו את השידוך כבר למחרת למזל טוב, הדבר התגלה רק לאחר תקופה ארוכה בשיחת אגב בין בני הזוג לאחר שנישאו ואז נודע פתרון הוראת הפלא של הרבי אשר הציל בס"ד ברוח קדשו את השידוך ממבקשי רעתו. (אשדוד בכותרות כי תבוא תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומור נוסף

p0583271323@gmail.com

למעשה פרשת נצבים וילך

האכילה, ובפרט הבעלי בתים מחו"ל שבלאו הכי אוכלים מהכשרים חלשים, לכן אמרו לו שיוודיעו בצנעה רק לבחורי הישיבה שימשכו ידם מאכילת המרק. הדבר לא היה קל, במיוחד לאור העובדה שחלק מהבחורים כבר סיימו וקינחו את הקערה הריקה, וכל שנותר להם הוא להיאנח על מר גורלם שנכשלו באכילת בשר מכשרות שאינה מתאימה לבני תורה...

שמחתי כל כך שאני ניצלתי מאכילת המרק המפוקפק בזכות עצתו של חבר החדר שלי. רצתי החוצה לספר לו את ההשגחה הפרטית אשר זכה לה, עקב זהירותו בגדרי הכשרות והצניעות, כמו שאמרו חכמים: 'חכם עדיף מנביא' (כשרות הבשר תשרי תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

הויתור הגדול

אל ביתה של גינדל התופרת התקרבו אם ובת בפסיעות נרגשות; לא בכל יום ניגשים לתפור נדוניה לכלה שעומדת להקים בעזרת ה' בית בישראל. בין קפלי האריגים הנאים שבידיהן נשזרו גם תפילות ותקוות ודמעות--

גינדל הייתה עניינית ומיומנת, כמו תמיד. הסירה לרגע את משקפיה ומישישה במקצועיות את האריגים שהושיטו לה השתיים. "סחורה משובחת,

חתונה שלא נשמרים בה גדרי הצניעות כראוי – אי אפשר לסמוך שיישמרו בה גדרי הכשרות!!!

בשעת הסעודה, יצא חברי הנ"ל החוצה לגינה המטופחתשל האולם, והתבודד שם ולא השתתף באכילה ההמונית של המנות המפוארות שהוכנסו בזו אחר זו והועלו על השולחנות הערוכים בטוב טעם. אני נשארתי בפנים וישבתי עם החברים הסועדים בשקיקה. הספקתי לאכול את המנה הראשונה שהיתה סלט פירות עשיר שהוגשה בתוך חצי מלון. המנה הבאה היתה מרק מהביל גדוש בירקות קצוצים וחתוכות עוף. כשראיתי את חתיכות העוף, נזכרתי בדברי חברי המשוטט בחוץ, והחלטתי שלא לאוכלו, בעוד כל המסובים שמשביבי אוכלים ממנו להנאתם. לפתע אני רואה את משגיח הכשרות המיוחד שהביא אבי-הכלה, יוצא בסערה מדלת המטבח, וכשכולו נסער מסתודד עם הרבנים שבשולחן המזרח, שקראו מיד לאחד הבחורים. הבחור חזר אלינו נרעש ונרגש ולחש באוזנינו: משגיח הכשרות אמר לרבנים, שרק עכשיו הוא גילה שלמרק הוכנס בשר עוף משחיטה ברמה חלשה שאינה למהדרין. הוא אכן השגיח בבוקר על כל הבישולים הבשריים שישתמשו בהם אך ורק בבשר כשר למהדרין, אך הוא לא ידע שגם המרק יהיה בשרי, ולכן לא שם ליבו לכך שהשתמשו בהכנתו בעוף הלא למהדרין. הוא התייעץ עם הרבנים האם להודיע לכל הקהל העסוק עתה באכילת המרק, אך הרבנים חששו שאף אחד לא ישמע לו עתה באמצע

למעשה פרשת נצבים וילך

בעלי החנות וסמכו על אמינותם, העדיפו לבצע שם את קנייתיהם.

וביום אחד לא בהיר בכלל החליט פייביש לפתוח חנות מתחרה, והוא בחר לעשות זאת סמוך ממש לחנותו של רבי נחמיה. ולא זו בלבד, אלא גם הכריז על מחירים זולים יותר כדי למשוך עוד ועוד לקוחות אל חנותו החדשה.

אף מילה לא יצאה מפיו של הראב"ד על המתחרה שההין לפגוע בפרנסתו, גם לא על הניסיונות הברורים שלו לפתות את הלקוחות. פרנסה היא משמיים, שוב ושוב הוא שינן את זה לעצמו ולבני ביתו, ואף אחד, גם לא פייביש והחנות החדנייה שלו, אינו מסוגל לגרוע ממנה כמלוא הנימה.

מרכבה הדורה עצרה בפתח חנותו של רבי נחמיה. סמל צבאי שהתנוסס עליה הוסיף לה חשיבות. שני קצינים מגוהצי מדים ועטורי דרגות יצאו ממנה ופנו להיכנס פנימה, אל תוך חנות הבדים המשפחתית של הרב.

ריצה, אשת השוחט של הקהילה שהייתה עסוקה בבחירת אריג נאה לשמלות שאותן תתפור לשתני בנותיה לקראת החג המתקרב, זזה קצת הצידה ופנתה להם מקום. "לקוחות חשובים

הגיעו", היא הסבירה לילדות שלצידה, "הם, בוודאי מתכוננים לבצע כאן רכישה משמעותית

מעניין שלא ראיתי את הדגמים האלו בחנות של הרבנית..."

שורה, אם הכלה, נהנתה לקבל אישור על הבחירה המוצלחת שלה. "העדפנו לקנות בחנות החדשה של פייביש, הוא תלה מודעות על מחירים זולים יותר, ואני שמחה לשמוע ממך שגם הסחורה אצלו טובה..."

אבל עיניה של התופרת המבוגרת לא היו שמחות. "כואב לי הלב על הפרנסה של הרב", היא אמרה ונאנחה, בתוך כך שהיא נוטלת את סרט המידה שלה מעם השולחן, "מי יודע אם לא יעזבו אותו כל הלקוחות, וישאירו את חנותו ריקה ושוממה..."

המודעות שתלה פייביש לא נעלמו גם מעיניו של רבי נחמיה, ראב"ד בריסק, שניהל חנות בדים כדי לפרנס את משפחתו. רבי נחמיה לא רצה להשתכר מרבנותו ומדיינותו, ולשם כך פתחה רעייתו הצדקת חנות. לעיתים, כשהייתה הרבנית נאלצת לשהות בביתה, היה הראב"ד מגיע אל החנות ומחליף אותה, יושב בעצמו בחנות ומשרת את הלקוחות...

במשך שנים התפרנסה משפחתו של הרב מממכר האריגים לתושבי העיר, עקרות בית הרוצות רכשו שם אריגים לתפירת מצעים ווילונות, אימהות צעירות בחרו שם פיסות בד מתאימות לתפירת בגד חדש לחג לינוקא שלהם, ילדי בר מצווה נרגשים הצטיידו שם לקראת יומם הגדול, ואף רבים מתושביה הנוכריים של העיר בריסק, שהכירו את

למעשה פרשת נצבים וילך

זע בפניו למראה ערימות האריגים שנתרו שם מיוזמות על המדף---

באותו ערב ישבו הרב והרבנית וחיקו זה את זה באמונה ובביטחון בקב"ה. אף אדם בעולם אינו יכול ליטול מהם לקוח, אם לא נגזר כך משמיים. אף עסקה ששייכת להם אינה יכולה להילקח מהם, בלעדי רצונו של מקום, אף רובל שהם היו אמורים להרוויח מאנשי הצבא אינו יכול לשכון תחת זאת בקופתו של שום מתחרה.

ופייביש?

כן, פייביש היה בסך הכול המקל. ה'חייב' שדרכו

התגלגל אליהם רצון ה'.

האם יש טעם לכעוס על אותו מקל, לנטור לו

איבה או לרצות לנקום בו חלילה???

למחרת שוב הגיעה המרכבה הצבאית ההדורה, והפעם היא נעצרה ליד חנותו של פייביש. גם הפעם קפצו ממנה שני קצינים במדים מגוהצים, אבל הפנים שלהם לא בישרו טוב...-

אגרוף שהלם על הדלפק היה הפתיח, זוג אזיקים שנשלף מהכיס הבהיר את רצינות הדברים. "מחיר זול הצעת לנו, נוכל יהודי", סינן הגבוה מבין השניים בזעם, "את הרווח האמיתי שלך תכננת לגרוף על ידי אונאה במדידות..."

הרבה יותר מאיתנו". רייצה הייתה מהלקוחות הנאמנים של החנות, שלא עזבו אותה לטובת החנות המתחרה, ובליבה חשה כעת שמחה על הרווח המשמעותי הצפוי לרב ולרבנית מהעסקה הזו עם אנשי הצבא.

גלילים נשלפו מן המדפים ונפתחו זה אחר זה מול הקצינים המגוהצים. סחורה איכותית, משובחת וטובה נפרסה לפנייהם על הדלפק,

בתוספת הסברים אדיבים וייעוץ מקצועי. הצעת מחיר מסודרת נכתבה על דף מכתבים רשמי של החנות.

"נצא רגע לעשן סיגריה, נסכם בינינו על סוגי האריגים שעדיפים לנו, וכבר נחזור", הודיעו השניים, הסחורה כולה נשארה פתוחה על הדלפק, ממתינה להם--

אבל גם מחוץ לכותלי החנות המתין להם אי מי.

פייביש

היטב חרה לו, כשהבחין במרכבה הצבאית הנעצרת ליד פתח חנותו של הרב. לקוחות כאלו בדיוק הוא צריך בחנות שלו. ובדיוק לשם כך הוא הרי הוזיל את המחירים. צריך רק למצוא רגע מתאים כדי לפתות אותם....

ולרגע הזה הוא ארב מחוץ לחנותו של רבי נחמיה.

ואף מיתר לא פקע בליבו, מול העוולה שהוא גורם במו פיו לבעליה של החנות הוותיקה, ואף שריר לא

למעשה פרשת נצבים וילך

משם התרוממה הדמות, וכאילו כלום לא קרה, מיהרה להתקרב אל בעל החנות שעדיין היה שרוע מעולף על הרצפה.

רבי נחמיה. "פייביש, פייביש", הוא לחש לו לתוך אוזנו, "השלכתי לתוך המחסן שלך את הארשין שלי. פתח את העיניים, קום והתאושש, הם יראו שיש ברשותך 'ארשין' ויניחו לך לנפשך".

מכשיר מדידה מדויק שאושר על ידי הממשלה. עצם הימצאותו של מכשיר כזה בחנות הינו אישור לכך שהמדידור בה הן על פי החוק.

שום הרהור של 'מגיע לוי'. שום בדל מחשבה על ההתנהגות הבלתי מוסרית אתמול. רק רצון אמיתי לעזור ליהודי הנתון בצורה.

בתוך רגעים ספורים התקפלו אנשי הצבא, על מסמכיהם ואזיקיהם, ועזבו את המקום, מאפשרים לפייביש המבוהל עד מוות להתחיל לנשום לרווחה. הרי אם הוא משתמש ב'ארשין' הממשלתי ומודד בעזרתו את האריגים הנמכרים בחנות, אין שום בסיס לטענות כלפיו...

"איך אוכל להודות לך, רבי?" הוא לא ידע את נפשו מול אצילות מידותיו של רבי נחמיה.

לרבי נחמיה הייתה כעת דרישה אחת מן המתחרה המבויש שמולו, וליבו של פייביש החסיר פעימה. מן הסתם הוא יבקש ממנו עכשיו כי יסגור את חנותו, או לפחות יעביר אותה למקום מרוחק... אולי יתנה עימו

הקולות והמראות משכו קהל של סקרנים שהצטופפו סביב החנות. לא בכל יום מתרחש כאן, בבריסק שלהם, אירוע משמעותי כזה-

"חשב לעשות עליהם קופה, לא ידע עם מי יש לו עסק", התלחששו "מביני דבר", בתוך שהם נדים בראשם לפייביש המסכן.

"עכשיו זה יעלה לו ביוקר. הוא ישב כמה שנים בבית הסוהר, וגם יצטרך למכור את החנות כדי לשלם את הקנס שיטילו עליו", ידעו אחרים לנחש.

חיזור כמו הקי"ו ורועד בכל איבריו ניסה פייביש לגשש אחר כיסא לשבת עליו, בטרם יקרוס. היטב ידע הוא כי הצדק איתם... ובכל זאת, אולי יצליח להסביר משהו לקצינים המאיימים. אולי ינסה לשכנע אותם שרק תקלה בלתי נעימה קרתה כאן... אבל לשונו דבקה לחיכו מרוב אימה, והחנות על מדפיה העמוסים החלה לחוג סביבו, כשהקצינים עזי המבע מיטשטשים מול עיניו.

ופתאום הוא קרס תחתיו אל הקרקע, מעולף.

בחסות המהומה שקמה, והניסיונות לעורר את פייביש המסכן מעלפונו, לא הבחין אף אחד בדמות שפופה שחצתה בריצה את השביל המוליך אל החנות, נצמדה אל החלון האחורי שלה - השליכה משהו פנימה.

למעשה פרשת נצבים וילך

ובמשורה, וכל אחת מהמפלגות בארצות הגולה קבלה מהן כפות מסימת. גם אגדת ישראל שבארצות הברית קבלה כמות של אשורים, מי היה האחראי על חלקת האשורים בארצות הברית? ראש ישיבת תורה ודעת, הישיבה שבה למד! "בודאי הרב לא ישיב את פני ריקם", סבר הבחור ונגש אל ראש הישיבה לבקש אשור. "איני יכול לתת לך", השיב ראש הישיבה. "מבחינת הבריטים אין הבדל אם באשור משתמש אדם יחיד או משפחה שלמה. על כן אין הגיון שאפח אשור שיכול להועיל למשפחה שלמה ואתן אותו לאדם בודד!" לאחר מספר ימים הוא פגש את דודו, רבי חיים פנחס שינברג וצל שידע על שיחתו עם ראש הישיבה. "נו, קבלת אשור לארץ ישראל?", שאל הרב שינברג. "לא", אמר רבי משה אהרן. "ראש הישיבה אמר שאין זכוי שאקבל אשון". "אז אינך מענין לעלות!" חרץ הרב שינברג. רבי משה אהרן התפלל. "איני רוצה? אני רוצה בכל מאדי ונפשי: אך מה אעשה ולמרות תחנוני ראש הישיבה אמר שאין לי סכוי לקבל אשור? אם באמת היית רוצה לעלות לארץ ישראל, המזודה שלך כבר היתה מובנה ומסדרת, זה נקרא לרצות: אם יראו בשמים שאתה באמת משתוקן לזה - המב"ה כבר יתן לך את בקשתך! רבי משה אהרן שמע את הדברים, ובמקום להתוכח עם דודו עשה כדבריו וארז את חפציו במזודה גדולה. בנוסף, הוא בקש מהוריו דמי כים שאתם יוכל לעשות את צעדיו הראשונים בארץ, וכן רשימת כתובות של מברים שבהם יוכל להעזר בבואו אליה. לאחר שהכל היה מוכן, הוא בא אל רבי חיים

כי יזהר על נפשו ולא ינסה שוב 'לגנוב' לקוחות בדרכי עורמה מתוחכמות. ואולי!?!--

אבל פייביש, שכבר היה מוכן לכל תנאי שלא יהיה, לא האמין למשמע אוזניו. "תבטיח לי, פייביש, שעד יומי האחרון לא ידע אף אחד בעולם ממה שהתרחש כאן היום. יחשבו כולם שה'ארשין' היה ברשותך מאז ומעולם, ולא יעלו בדעתם שיש לי קשר להימצאותו במחסן" - זה היה התנאי שהציב רבי נחמיה מול המתחרה שלו.

ורק אחרי פטירתו של הראב"ד התפרסם הסיפור המופלא והכה גלים בעיר.

(מתוך הספר 'שו"ת רבי איסר יהודה הובא במשמרת השלום אלול תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

כשמתאמצים מצליחים

המשגיח של ישיבת קמיוניץ, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, היה יליד ארצות הברית ולמד בישיבת תורה ודעת שבראשה עמד רבי שרנא פייבל מנדלוביץ זצ"ל. רבי משה אהרן היה חפץ בכל מאדו לבוא ללמד תורה בארץ ישראל, מפני שידע שתורת ארץ ישראל יש בה מעלה מיוחדת, ורצה להתחזק ולהתרום. דא עקא, שבאותה תקופה שלטו הבריטים בארץ ישראל, והם לא נתנו להכנס אליה אלא רק למי שהיה בידו אשור עליה שכנה סרטיפיקט. אותם אשורים נכספים חלקו במדה

למעשה פרשת נצבים וילך

פנחס ואמר: "זהו, הכנתי את כל הדברים לנסיעה. הכל מוכן ומזומן". מספיק?!

(הרב גואל אלקריף בספרו שש באמרתך הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

מחיר ההזנחה

אחר כמה גלגולים של שכירות, חנך שמעון ר. את דירתו המרווחת, לא לפני שהשקיע דמים מרובים בשיפוץ הבית והתאמתו לצרכיו. עברו מספר שנים טובות, והנה מתגלה תחת הכיור במטבח נזילות קטנה, באמצע הסלון מתחיל לטפטף גשמי ברכה, בשירותים מתחיל להריח ריח לא נעים בלשון המעטה, ומחמת חוסר תקציב מחליט שמעון לפתור בעיות אלו בקלות, תחת הכיור מוחלפים כל יום כמה סמרטוטים, על השולחן בסלון מונחים דרך קבע דליים גדולים, ומפיץ ריחני פותר בעיית הריח.

כל מי שעיני שכל לו, יודע שמלבד הקושי ואי הנוחות הנלווה לפתרונות הקש הנ"ל, הרי שלא יעברו כמה חודשים עד שגם הם לא יוכלו לפתור את הבעיות המתגברות והולכות, ובעקבות ההזנחה העקבית יתרבה החורבן עד כדי כך שלא רק ששמעון לא הרוויח כלום על ידי שקימזן מלתקן, אלא מעתה יאלץ למחזר משכנתא ולהיכנס לחובות אדירים כדי שיוכל לשפץ מחדש את כל הדירה.

אם בדירה רגילה הרי זה כך, כל שכן בנין רחב ממדים כמו שלנו, אם נמשיך להשתמש בפתרונות קש

טוב מאוד, "ענה הדוד, כעת שים לב: מעתה אין לך יותר חפצים בארון בישיבה! כל מה שיש לך בעת בארון - נכנס אל תוך המזודה!" רבי משה אהרן פנה את חפציו גם מהארון הישיבתי, ולבשוף היו כל חפציו נתונים במזודה העמופה עד להתפקד. והנה בבקר המחרת לאחר תפלת שחרית, נגש אליו ראש הישיבה ושאל במפתיע: "האם אתה רוצה לצאת היום לארץ ישראל?"

לתמיהת רבי משה אהרן המשיך ראש הישיבה: "הבאתי אשור למשפחה שלמה, אך אחד מבני המשפחה חלה והם לא יכולים כעת לעלות. מאחר ואין אפשרות לסדר את הבירוקרטיה עבור משפחה אחרת במקומם, אוכל לתת אותך רק לאדם בודד, אם אתה מוכן - אתה יכול להשתמש בו ולעלות לארץ".

"כבר הבנתי את המזודה ואת שאר הדברים הנצרכים", אמר רבי משה אהרן, ובאותו יום עלה על האניה. מה לומדים מהסיפור הזה? אם אדם באמת רוצה ויוצא ועושה פעולות כדי להגיע למטרה, אז אפלו אם מיאשים אותו ואומרים לו שאין סכוי שתבמשו יעשה, מכיון שהוא היה מוכן והתבונן בכל כחו להשתבות ולהתחזק - הוא יזכה לטיעתא דשמיא נפלאה והקבה יתן לו את הכח לנצח את היצר הרע. "ונתנו ה' אלקיך בידך!" בתה של קבלה אחת אך לפי זה מתעוררת קשיה עצומה: הקב"ה רוצה מאתנו תשובה, ומה אנחנו נותנים לו? "כי תצא" -

למעשה פרשת נצבים וילך

מורדים, ורוח המרד קיימת עד היום הזה. למשל כיבוד אב ואם, שמקובל בכל העולם שאין מוסד יותר קדוש וחשוב, בארה"ב זה דבר די נדיר, וכך יתכן שהאבא ואמר כך והבן ואמר אחרת, ובמקרה זה יצא הדבר לטובה... יום אחד אמר לו אביו, שאם הוא לא יסכים בתוך יומיים ללכת לאוניברסיטה, אז האב יצא החוצה, ימתין עד שיבוא אוטובוס, וישכב תחתיו להדרס למוות! (עקידה ומסירות נפש ממוש...).

הבן נדהם, ומרוב פחד כתב מכתב אקספרס לאחיו שכבר למד בישיבה בירושלים, וביקשו שילך מיד למרן החזו"א זצ"ל וישאל את פיו מה לעשות. האח קיבל את המכתב, ונבהל מאוד. הוא נסע תיכף לחזו"א וסיפר לו את כל הסיפור, והחזו"א חייך ואמר לו כך: "תכתוב לאחייך שיתחיל תיכף ומיד להתפלל בפה מלא לקב"ה תפילות מיוחדות בענין זה, שהקב"ה ישנה את דעת אביו! כי בספר חסידים (סימן קל"א) כתוב שכשאדם מתפלל לקב"ה על עניינים רוחניים, ע"פ רוב הוא נענה כיון שביקש מה שהקב"ה רוצה, ולא על גשמייות, לכן אם מתפללים על רוחניות בד"כ מצליחים!". האח כתב זאת לארה"ב, ואחיו קיבל את המכתב ותיכף ומיד התחיל להתפלל, ובתוך יום ניגש אליו אביו ואמר לו: "אני אביך ואתה בני, אין לי כח להלחם בך, קח את הכסף לכרטיס ותסע לך לחיים טובים ולשלום!". הבחור הגיע לכאן והצליח מאוד מאוד, עד היום הזה.

אוצר החכמה

כאלה (מחוסר תקציב), הרי שלא יעבור הרבה זמן עד שנאלץ לחשוב על שיפוץ יסודי ונרחב בכל רחבי הבית.

החכם מכל אדם מלמדנו (קהלת י, יח): בעצלתים ימך המקרה ובשפלות ידים ידלף הבית, ופירש רש"י: 'בעצלתיים' - כשאדם מתעצל ואינו מתקן פרצה קטנה שבתקרת הבית. 'ימך המקרה' - ישפל הבנין המקרה את הבית והמסכך עליו, 'ידלף הבית' - יטפטף דלף גשמים.

אנחנו לא נסכים להיראות כמו אותו איש עצל ששלמה המלך ע"ה כתב עליו (משלי כד, ל-לא): 'על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב. והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרולים וגדר אבניו נהרסה'. אלא 'אחזה' - אנכי אשיית לבי ראיתי לקחתני מוסרי' (שם, לב), להתלכד יחד כאיש אחד בלב אחד, להקדים רפואה למכה, ולא לגרום להזנחת כבוד בית ה' מחמת כסף - קטן יחסית.

תפילה על רוחניות מתקבלת תמיד

אספר לכם סיפור: לפני עשרות שנים, היה בחור ישיבה אמריקאי בירושלים, שקיבל מכתב מאחיו הצעיר בארה"ב, שכל רצונו לבוא ללמוד בישיבה בארצנו הקדושה, אבל אביו, למרות שנולד בירושלים וזכה לראות בצעירותו במו עיניו את מרן המהרי"ל דיסקין זצ"ל, כשהגיע לארה"ב התקלקל, ודרש מבנו שילך ללמוד לתואר באוניברסיטה. אבל הבן שרצה ללמוד בישיבה, התחיל להלחם באביו. בארץ זה פחות מצוי, אבל ארה"ב נוסדה ע"י גויים

למעשה פרשת נצבים וילך

ששלושה ספרים נפתחים בר"ה, אחד של צדיקים גמורים, אחד של רשעים גמורים, ואחד של בינונים. צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר (מיד בר"ה, ולא צריכים את יוה"כ), רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה, בינונים תלויים ועומדים (דהיינו מי שאינו צדיק ולא רשע אין לו שום דין בר"ה,

שיחות הגר"ש ברעוודה ירח האיתנים עמוד 17 הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

הויתור שהוליד

אספר לכם שלושה מעשים מהסוג הזה. כל אחד מאתנו ודאי שמע ואף מכיר באופן אישי על אנשים שהגיעו לצדיקים גדולים, התעקשו וקיבלו מהם ברכה ונושעו. אינני מזלזל חלילה בסיפורים הללו, אבל המעשים הבאים שונים במקצת.

את המעשה הראשון שמעתי מהגאון ר' יוסף לייס זצ"ל. במלחמת העולם השנייה הוא ברח עם ישיבת מיר, בהותירו אחריו את אשתו וילדיו שכנראה נספו במלחמה. אחר תלאות מרובות הגיע לאמריקה, ומשם לארץ ישראל. בהגיעו לארץ החליט להתחתן פעם נוספת, אף שכבר לא היה צעיר במיוחד.

אשתו השנייה היתה נשואה קודם ליהודי חשוב, הם חיו עשר שנים ולא היו

הפסוק אומר "קרוב ה' לכל קוראיו", וחז"ל שואלים (ויקרא רבה יז-א) האם ממש לכל קוראיו? ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת. החסיד יעב"ץ (ממגורשי ספרד, בפירושו למס' אבות פ"ו מ"ח, והביאו רבנו בספרו ימי רצון בסוף המאמר הראשון לחודש אלול) מבאר זאת כך: מה זה "קורא באמת"? ממנ"פ, אם הוא לא מאמין בה' - אז הוא סתם אפיקורס ולא עליו מדבר הפסוק, ואם מדובר על אחד שלא כיון בתפילה - אז הוא בכלל לא 'קורא', אז איך יש מצב שהוא כן קורא? אבל יש בזה אפשרות של 'אמת' ולא 'אמת' והוא מתרץ שודאי מדובר שהוא מאמין בה' וגם מכוין בתפילתו, רק שאם הוא מתפלל על דברים רוחניים, כגון על הצלחה בתורה ומצוות ונחת אמיתי מבנים ובנות - זה נקרא 'שקורא באמת', ואז הוא כמעט בטוח שהקב"ה יקבל את תפילתו, אבל תפילה על גשמיות אינה 'קריאה באמת' (ע"י גם בפרי צדיק לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת וילך ושבת תשובה אות כא). ועל זה אנו מבקשים "כתבנו בספר החיים למענך", שיהיו לנו חיים למען ה' ולא למען הגוף הגשמי.

שני דינים עוברים על האדם בר"ה

והנה יש לנו שתי גמרות בשני עמודים של אותו הדף, שלכאורה סותרים זה את זה. במסכת ר"ה (טז). נאמר: "אדם נידון בר"ה וגזר דינו נחתם ביוה"כ", ולא מבואר אם מדובר על צדיקים, בינונים או רשעים, ומשמע שכל אדם בלי שום הבדל נידון בר"ה ונחתם ביוה"כ. אבל בעמוד ב' אומרת הגמרא

למעשה פרשת נצבים וילך

רצתה להפריע לו ללמוד, ולכן יצאה החוצה, נכנסה למחסן שהיה בחצר, ושם בכתה.

להם ילדים. בעלה נפטר וזמן מה לאחר מכן היא התחתנה עם ר' יוסף זצ"ל.

אחרי זמן מה הוצרך בעל ה"לשם" לצאת החוצה, והנה קול בכי עולה באוזניו. נכנס למחסן, וכשראה את בתו שאל אותה: "מדוע את בוכה?" אמרה לו הבת: "אין לי תקווה, הרופא אמר שאף פעם לא יהיו לי ילדים".

המשיך בעל ה"לשם" ושאל: "ומדוע אינך בוכה בתוך הבית? למה דוקא כאן במחסן?"

ענתה לו: "לא רציתי להפריע לך בעת לימודך". אמר לה: "בעבור זה, יהיו לך ילדים".

ואכן כך הוה.

המעשה השלישי הוא על יהודי מירושלים שבמשך שנים רבות לא היו לו ילדים. והנה הוא שמע שבבני ברק חי אדמו"ר צדיק, בעל מופת גדול, וידוע שמי שזוכה לקבל בבית מדרשו מפטיר ביום א' של ראש השנה - זוהי סגולה נפלאה לילדים.

הוא ניגש לרבי, סיפר לו את מצבו, והרבי מיד אמר לו: "תגיע בראש השנה

ביום הראשון ותקבל מפטיר".

בליל ראש השנה, אחרי מעריב, פוגש מיודענו יהודי, ותוך כדי שיחה מספר לו הלה: "שמעתי שמפטיר אצל הרבי זו סגולה לילדים, ולכן הגעתי במיוחד לבני

האמת היא שהוא פחד להתחתן איתה, שכן לא היתה בידו עדות ברורה על אשתו הקודמת אם היא באמת איננה בחיים, אבל הרב מבריסק זצ"ל דחף אותו מאוד להתחתן, והם התחתנו. הם חיו יחד שמונה שנים ללא ילדים, אחר כך נולדו להם בן ובת. פעם שאלתי את ר' יוסף של מי המופת הזה, והוא אמר לי: זהו מופת שלי. אף פעם לא בקשתי ברכה מהרב מבריסק, כי הוא דחף אותי לשידוך, ולא רציתי לצערו שבגלל זה עליו לתת לי ברכה. כנראה שמשום כך זכיתי להיוושע.

זהו מעשה קטן! הוא לא ביקש אף פעם ברכה מהרב מבריסק כדי שלא לצערו, ובזכות זה נפקד בבן ובת!

המעשה השני הוא על בעל ה"לשם" הקדוש. הוא היה גאון, קודש קדשים, מגדולי המקובלים, ידע את כל התורה, וכתב חיבורים שונים בכל מקצועות התורה.

היתה לו בת שבמשך כמה שנים לא היו לה ילדים. פעם הלכה לרופא, והרופא הודיע לה נחרצות כי אין מה לעשות ולעולם לא יהיו לה ילדים. היא הגיע הביתה בלב שבור, נכנסה הביתה והנה היא רואה את אביה הקדוש, בעל ה"לשם", יושב ולומד. היא לא

למעשה פרשת נצבים וילך

להוריד את השומה ולשלוח לפתלוגיה, ואכן החשדות שלו התבררו כמוצדקים, והשומה התגלתה כגידול סרטני מהסוג המסוכן שאחוזי הריפוי שלה לרוב אינם מהגבוהים. מה גם שהגידול הממאיר החל להתפשט ולגרום בעוד מקומות בגוף. הגידול הוסר בניחות שעבר ב"ה בהצלחה. מה עושה יהודי יר"ש שצרה כזו נוחתת על ראשו?! מפשפש במעשיו וחושב במה יוכל להתחזק כדי להעביר את רוע הגזרה.

הלך א"מ וצ"ל אל מורו ורבו הגאון המופלא ר' משה שפירא וצוק"ל ושאלו: "קיבלתי איתות מן השמים, מה עלי לעשות, מה לקבל על עצמי?"

ענה לו הרב: יש לך אמא אלמנה תכבד אותה בכל יכולתך ממש תחטוף!!

עוד קודם לכן היה מצטיין בכיבוד ההורים שלו, אך ידע שאלו דברים שאין להם שיעור.

ומאותו הרגע ביטל את כל רצונותיו בפניה, בכל בוקר התקשר לברכה ב"בקר טוב" והיא ברכה אותו ב"בהצלחה וכל טוב" והרגישה שהוא כ"כ מחכה לזה. בכל יום ממש היה מגיע אליה לאחר "סדר ב" ויושב לשוחח איתה ולהתעניי בה.

הוא שסדר ימו היה צפוף ביותר והחברותות התחלפו במשך היום כדי לזכות ללמוד איתו, חוץ משיעור עיון שהיה מכין בכל יום כדי למסור בישיבה הקטנה בה לימד, וקשה עד בלתי אפשרי היה למושך אותו

ברק לראש השנה, בתקוה שלא יהיה שם משהו שיצטרך את המפטיר, ואז אוכל אני לקבלו".

כששמע זאת אותו יהודי ירושלמי, החליט לוותר בלב שלם על המפטיר שהבטיחו הרבי. למחרת הוא לא התפלל אצל הרבי, כדי שהשני יזכה כמפטיר. בשנה הזו הוא נפקד בבת! [יש לציין שבעל המעשה מוכר לי באופן אישי].

"כלום מעשה בא לידך". נכון שהבניינים הגדולים הם העיקר, אבל דווקא

במעשים הקטנים - שם האדם נמדד!

העיקר כלפי השי"ת זה לא מה שאתה עושה, אלא מה שאתה, וזה - "לך לך"!

כי את זה אתה יכול לתת להשי"ת, להיות חסיד מתחסד עם קונו.

(תפארת שמשון בראשית קסט הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

הכיבוד הורים שהאריך חיים נפטר שלוש חודשים אחרי פטירת אמו למען יאריכון ימיך

על רבי יעקב עקיבא ברונשטיין וצ"ל כתב לנו אחד מבני המשפחה אודות כיבוד האם שהאריך את חייו, וזכות היא לנו לפרסם את הדברים לזיכוי הרבים: לפני כ 21 שנים התגלה בגופו של אבי מורי הכ"מ שומה חשודה. הוא הלך לרופא עור אשר המליץ

למעשה פרשת נצבים וילך

החשובה של כיבוד הורים, והיו לו לפעמים תופעות קשות כמו קוצר נשימה וחום שלא יורד וכו', אך אמא כבודה במקומה מונח ואת הקבלה שקיבל אז אינו עוזב אלא ממשיך לקיימה ביתר שאת, כשהוא מוצא תחבולות ועצות שונות כיצד לעשות זאת.

בערב פסח לפני שנתיים אושפז עם סיטורציה נמוכה ביותר (ערך של 64)!! ממש שערי מוות! כשהרופאים עומדים משתאים ולא מבינים בכלל איך הוא חי.

הוא אושפז למושך מס' ימים במחלקת טיפול נמרץ כשהוא מקבל תמיכה נשימתית. במאמר מוסגר באותו אישפוז לא הרשו לבני המשפחה לשהות לידו בלילה, אימי שתחי' התקשרה למחלקה בלילה הראשון בשעה מאוחרת, לדרוש בשלומו, ענתה לה האחות "הוא נראה מצוין, הוא שקוע בקריאת ספר..." בימי האישפוז במחלקת טיפול נמרץ הספיק א"מ לסיים מסכת וחצי!

מה שהטריד אותו בזמן האישפוז היה מה יהיה עם אימו בליל הסדר שהרי היא רגילה לחגוג לילה נשגב זה בביתו כבר שנים בחסדי שמים הוא שוחרר לביתו בערב החג ממש בצהרי היום, ומיד הודיע לאימו שהיא אורחת הכבוד בביתו לחג.

וכמה שניסו בני המשפחה לבקש ממנו שינוח והם יטפלו בסבתא במסירות, בשום אופן לא וזיתר על הזכות!

לשיחה של סתם, ישב עם אמו שחכתה לביקור היומי הזה בהשתוקקות של ממש בכל יום מחדש, והתעניין בה וברצונותיה, כאילו אין שום דבר מלבד זה בעולם.

מלבד זאת תמיד חיפש דרכים לשמוח אותה אם זה במאכל אהוב או עיתון שמאד נהנתה לקרוא, כיתת רגליו לחנות מרוחקת כדי לקנות לה.

הוא ידע שהיא מאד אוהבת שירה והיה יושב ושר שירים המוכרים לה ומהנים אותה.

היתה תקופה שבה לא יכלה אימו לקום ממיטתה לסעודות שבת, מה עושים? א"מ קנה מיד שולחן שמתאים למידות החדר וסעודות השבת נערכו ליד המיטה!

כשלא הרגיש כ"כ טוב, יכול היה בקלות לפטור את עצמו בתירוצים של "אני לא מרגיש טוב, אני כבר אבוא מחר וכד'".

תמיד מוצא פתרונות. נדירות היו הפעמים שבהם באמת לא יכול היה לבוא או אז התנצל בטלפון והבטיח שמיד כשיוכל יבוא בשמחה.

הסבתא זכתה לאריכות ימים ושנים ותמיד היתה אומרת "שתדעו לכם שאני חיה בזכות יענקל'ה"

המחלה היתה שקטה במשך תשע שנים, ואז התפרצה שוב במינון נמוך, כשא"מ לא נותן לחולשה או לכאבים כלשהם למנוע ממנו את קיום המצווה

למעשה פרשת נצבים וילך

כשהוא שוכב בלי יכולת תזוזה? "איזה נס שאמי לא רואה אותי במצב כזה וכמה קשה היה לי אם הייתי צריך לבקר אותה ולא היה באפשרותי..." על זה הוא חשב. חודש שלם של ייסורים שלא מעלמא הדין עבר עליו ולאחר מכן ביום ד' באב תשפ"א השיב את נשמתו הזכה והטהורה לכור מחצבתה. חודשיים וחצי בלבד לאחר פטירת אמו!! (אוסף גלינות כי תבוא תשפא הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

איך זוכים למליצי יושר

רבינו בעל הערוך לנר' בספרו 'מנחת זני' בפרשת האזינו, מצטט את דבריו של רבי יצחק בגמרא, (ר"ה טז, ב), לפיו "כל שנה שאין תוקעין לה בתחלתה – מריעין לה בסופה. מאי טעמא – דלא איערבב שטן". והוא כותב שמצאנו שכשראש השנה חל בשבת, היו שנים רעות ביותר ושנים טובות ביותר. בשתי השנים שנחרב בית המקדש, ר"ה חל בשבת, כמובא בתלמוד הירושלמי תענית פ"ד. ולפי זה הוא תוהה ושואל: אם כך, האם כשחל ראש השנה בשבת, השנה תהיה טובה או רעה?

והוא משיב על כך במשל ארוך על "שר אחד בעבודת המלך שחטא והמלך קצף עליו עד מאוד ויצו להשופטים לדונו כפי שורת הדין. וילך השר לבקש לו מליצים היותר טובים שיעמדו לו בשעת דינו, אבל המליצים נשטמו להם אחד אחד ולא נשאר איש שרצה לקבל עליו המשרה הזאת, באמרם כי אין לו

גם בתקופת הקורונה כשנכפה הריחוק מן הקשישים נעמד מתחת לחלון ביתה ו"ביקר" אותה משם.

לפני כחצי שנה החלו ייסורים לתקוף אותו ומכיוון שנחשב לחולה אנקולוגי כמובן שבדקו אותו ביסודיות אך הבדיקות יצאו תקינות ולא גילו את הסיבה, א"מ המשיך לסבול ייסורים איומים.

יותר מכך, זמן קצר לפני פטירת אימו ע"ה ערך בדיקות דם והתוצאות היו יותר טובות מאי פעם, כשל אדם חזק ובריא לחלוטין!

כמובן שאימו הקשישה לא ידעה מכלום. אמו מרת חווה ברונשטיין ע"ה נפטרה בי"ט באייר תשפ"א כשהיא בגיל 94.

בשבעה על אמו סבל ייסורים נוראים ולא יכול היה לשבת על כסא נמוך, אך קיבל את כל המנחמים בסבר פנים יפות, כשהם אינם מודעים לסבל הנורא שעובר עליו.

סבלו היה כה רב עד שלא יכול לשכב במיטה ונשאר לשנת לילה על הכורסא. אך בבקר התגבר כארי והלך למסור את השיעור בישיבה כרגיל.

לאחר כחודש עבר שוב בדיקה מקיפה בכל גופו, ואז התגלתה המחלה הארורה במקומות שונים ומסוכנים מאוד.

הוא עבר ניתוח מסובך בגב ולאחר הניתוח נשאר משותק בכל פלג גופו התחתון. ומה אמר בביה"ח

למעשה פרשת נצבים וילך

אמר המלך: "אם כך, את לא סניגור. את סניגור!!!" – והעניש את בעלה השר מנה אחת אפיים, גם על העוונות שעשה וגם על שהכה את אשתו, שכל כך הגנה עליו.

והנמשל, כותב רבינו הערוך לנר זיע"א, כאשר עם ישראל עושה עבירות בכל ימות השנה וראש השנה חל בשבת, באה בת זוגו של עם ישראל, הלא היא שבת המלכה, לפני מלכו של עולם, ומליצה עליהם יושר. בשנים כאלה, בהם עם ישראל שמר כראוי את השבת, מגיעה השבת ומגינה עליהם. אז זוכים הם לשנה טובה ומיוחדת במינה.

"אבל כשאין ישראל משמרים את בת זוגם כראוי ואדרבא, מחללים את כבודה ברבים, בפרהסיא. איך תעשה השבת סניגור להצדיק את משפטינו הלא תיעשה קטיגור!"

"ועל כן כשרז"ל אסרו לתקוע בשבת הוא כדי להרחיק מחילול שבת משום גזירה שמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים. ובכך נעשית השבת סניגור. אבל מי שמחלל כל השנה את השבת בטלטול, הלא אז, לא לבד שלא נעשה סניגור לפנינו, אלא אחרי שלא התערבב השטן, שוב צריכים לדאוג לדברי רבי יצחק בגמרא, שכל שנה שאין תוקעין בתחילתה, מריעין לה בסופה."

התנצלות ואחת דתו להיענש. והשר בראתו כי אין איש עומד לו בשעת החקו ויצר לו מאוד, ויגד לאשתו את כל הדברים האלה. ותנחמהו אשתו ותאמר אליו: למה פניך נופלים ומה לך תלך אל המליצים. הלא אנכי יוצאת ובאה בחצר בית המלך הפנימית, וגם שם לי אוהבת קשורה בנפשי שתעמוד בעת צרתי. הסכת ושמע אנכי אדבר לך אל המלך ואל השופטים..."

ואכן, כך היה. אשתו של השר הסורר ובן הבליעל דיברה לטובתו לפני המלך. המלך הקשיב לדבריה ושיחרר את בעלה מעונש.

אותו שר סורר ראה שאשתו יכולה להציל אותו מעונשי המלך, והמשיך לעשות מעשים רעים. כל פעם שעשה בעיות ורצו להענישו, נעמדה אשתו מול השופטים והצילה אותו. עד שבאחד הימים חטא השר והיה אמור לעמוד למשפט – אך יום לפני המשפט הוא לא התאפק והעניק לאשתו מכות נאמנות, עד שכל פניה היו סגולות- אדומות מהחבלות.

ובכל זאת, באה האשה למחרת לפני המלך כדי לשחרר את בעלה מעונש.

המלך ראה את החבלות בפניה ותהה מי הכה אותה כך. האשה שתקה, והמלך הבין שבעלה הרשע עשה זאת.

למעשה פרשת נצבים וילך

הה"ק ה"א"הבת ישראל" מויזניץ, בשנה שלפני הסתלקותו בא להינפש ולנוח במקום הנופש סובראנו. והזמין ע"י אחד הגבאים אצל יהודי חרדי בעל אחוזה חקלאית (מישוב שעל יד סובראנו) שישלח לו כל המוצרים לו ולכל הנלווים אליו כל זמן היותו במקום הנופש; חלב, חמאה ירקות וכדו'.

היהודי בעל האחוזה, נענה לבקשתו ושלח כמשך ימי הנופש שנפש שם הרבי, בריווח ובשפע רב מכל טוב הבא לידו.

כאשר ביקש הרבי לשוב לעירו, קרא לאותו יהודי וביקש ממנו את החשבון על כל ההוצאות.

אולם היהודי לא הסכים, באומרו שלא זו בלבד שלא אקח מהרבי מאומה, עוד הבאתי עמי אלף כתרים (קרוינען צייכיים) לפדיון נפש.

תמה הרבי: נדיבות זו מה פישרה, והיהודי החל לבכות וסיפר שהוא זקוק לברכה ולישועה. אדם ישר הוא, כך סיפר - יש לו באחוזתו משרפת יי"ש. היי"ש המזוקק עובר מן הדודים לחביות דרך שעון המורה כמה יי"ש יוצר, ולפיו יש לחשב את המס שחייבים לשלם לממשלה. אבל הוא מעודו לא חישב את המס לפי השעון, אלא ידע את כמות היי"ש לפי החביות ושילם מס אמת, ונהרר בדינא דמלכותא עד למאוד.

לאחרונה היתה ביקורת כמפעלו, והשעון הורה על כמות ענק, ארבע מאות אלף ליטרים יותר ממה שאכן יוצר. והאשימוהו באי תשלום מס בהון עתק,

והערוך לנר זצ"ל מחזק אותנו וכותב שלכן "בפרט בשנים כאלו שראש השנה חל בשבת, נתאמן בתשובה בלי הפסק, כי המופלא ממנו בל נדע ובמכוסה ממנו בל נשאל, ומי יודע אחרית השנה אם טוב ואם רע הוא...."

אם כך, כשראש השנה חל בשבת, ואנו רוצים שהשנה שלנו תהיה נפלאה וטובה, עלינו להתחזק בשמירת השבת בצורה מיוחדת. כך נזכה ש'בת הזוג' שלנו, השבת, תגן עלינו כסגנון מצוין. (הניסוח של הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א, דרשו)

וגם השנה שראש השנה לא חל להיות בשבת מ"מ התורה היא מליצת יושר גדולה וכמו שחלם מהר"ח ברלין ז"ל, בליל ש"ק שלאחריו, את המנוח רבי יצחק בלאזר, וזה המעשה כפי שהובא בהקדמה לספר כוכבי בוקר, כפי שנכתב בידי מהר"ח ברלין, וזה לשונו: סמוך לאור הבקר, בא המנוח אצלי בחלום, ואמר לי: יישר כח! על שלא הגדת עלי שבה, כמו שביקש בצוואתו. ושאלתי ממנו, מה נעשה בדינו בעולם ההוא? ואמר לי: שדין של מעלה חמור מאד, שאי אפשר לשום אדם בעולם הזה לשער כלל, וביחוד מקפידים מאד על דברים האסורים, שדברו שלא כהוגן וכו', אמנם על תלמידי חכמים יש הרבה מליצי יושר, אולם מקפידים מאד על חטא הלשון. עכ"ל. יע"ש.

וא"כ אם האדם רוצה שהתורה תמליץ עליו ביום הדין הוא חייב לכבדה ולקבוע עיתים לתורה כדבעי

למעשה פרשת נצבים וילך

ארבע מאות אלף הליטרים החסרים, והתבטל המשפט...

(באור לישראלים בית מרדכי מילר, עמו קפב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

נוסף p0583271323@gmail.com)

כל מהאותיו שהשעון אינו מדויק נפלו על אזניים ערלות. השלטונות טענות שערכו בדיקה והשעון מדויק לחלוטין. עצרוהו עד למשפט, ובקושי ניאותר לשחרר בערבות עצמית בסך מאה אלף כתרים.

עכשיו מתקרב מועד המשפט, ואם יחויב בדין ויצטרך לשלם את סכום המס על ארבע מאות אלף הליטרים, ועוד יושת עליו קנס יאבד את כל רכושו. ואילו אכן היתה המשרפה מייצרת כמות כה גדולה ניהא. אבל יאמין לי הרבי, באמת ובתמים ששילמתי מס במדויק לפי מספר החביות, והשעון אינו מודד את המספר הנכון!

היה זה בפרוס ימי הסליחות, והרבי התעניין מתי הוא אומר סליחות. ענה שאומרים כאן ביישוב לפנות בוקר. אמר לו הרבי: עצתי לך שתאמר בחצות כמנהגנו. שב ואמר: אבל אנו נוהגים לומר בבוקר. אני מתגורר באחוזה, ופוחד ללכת לעיר באישון לילה ואפילה. "לעולם יצא אדם בכי טוב"... והרבי בשלו: אף על פי כן, אמור סליחות בחצות כמנהגנו. הבין היהודי שהרבי מורה לו סגולה, ואם ברצונו להיושע על ידו עליו לנהוג כמנהגנו. סבר וקיבל.

קודם חצות הלילה, יצא מביתו לאמירת סליחות, עבר ליד משרפת היי"ש והנה אור בוקע מבעד לסדק הדלת. פג ליבו, מי נמצא שם ומה מעשיו. מיהר העירה והזעיק את המשטרה, וזו עצרה חבורת גנבים שעשתה לה מנהג של קבע, לבוא למשרפה בכל לילה ולרוקן את הדודים מהיי"ש. והוברר לאן נעלמו